NATIONAL LIBRARY
Order Section, Ref. 5622
395 Wellington Str.
OTTAWA, Ont.
K1A0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 20 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ✪ Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. $23, 6 k. 12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00.

Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75. Üksiknumber .40¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada. M4K 2R6 ✪ Tel. 466-0951

— ☆ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ☆ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 36 (1439) 1977 — REEDEL, 9. SEPTEMBRIL — FRIDAY, SEPTEMBER 9 — XXVIII aastakäik

ÕNNESTUNUD VIRULASTE KOKKUTULEK SEEDRIORUL

Möödunud laupäeva varastel ennelõuna-tundidel hakkas saabuma Seedriorule Virumaa poegi ja tütreid, kus neid tervitas üle sissesõidutee pingutatud „Tere tulemast virulaste kokkutulekule". Pärast lõunat kogunes umbes 150 Virumaalast ja külalist kaunile Seedrioru ausamba esisele väljakule, et avada II virulaste kokkutulekut.

Pärast lipu heiskamist ütles avasõnad korraldava toimkonna liige ja eelmine esimees Maks Pertens, kes tervitas kokkutulnuid ja soovis päevadele head kordaminekut, ning osavõtjaile head tuju. Palvuse pidas abipraost Tõnis Nõmmik, kus ta palus õnnistust meie maale ja rahvale, ning sellele kokkutulekule. Rahvariides noored virulased, Andres ja Eduard Aarlaht kandsid pärja langenute ausamba jalale, ning Endel Rubergi sügavalt hingestatud ja isamaalik kõne meie langenute, eriti aga Viru poegade mälestuseks. liigutas kõiki koosolijaid. Päevakohase luuletuse oli teinud Lidia Tori, mille ta ka ette kandis.

Peokõnelejaks oli Ly Krabi-Parma, kes andis humoorika ülevaate Virumaa ajaloost, majandusest, loodusest ja muidugi virulasest endast. Nimetas virulastest suurmehi, nagu helilooja Raimond Kull, kirjanikest Kreutzwald, Wilde, ja veel palju teisi paljudelt aladelt. Käsitamist leidis ka Narva saatus ja tema hävitamine viimase sõja ajal. Veel leidis kõneleja, et on õige heita pilk minevikku, vaadata tulevikku, ent sealjuures mitte unustada meie olevikku. Meid eestlasi, vaatamata igasugu ahvatlustele, peibutustele ja survetele, nii kodumaal kui ka väljaspool, pole suudetud siiski veel tasalülitada ning ümberrahvustada, kuigi seda püütakse saavutada, eriti kodumaal. Meie siin paguluses ei tohi unustada kes me oleme ja seda peame me selgitama ka oma noorusele ning maade päriselanikele, kus me iial asume. Et meid ei unustataks, ei tohi ka meie ise unustada kes me oleme, kust me tuleme ja milleks me siin oleme. Nii kaua kui kõlab meie kaunis emakeel, nii kaua püsib ka meie rahvas!

Sarnased kokkutulekud nagu tänane, on tarvilikud, et me tuletaks ikka ja jälle meelde, kes me oleme ja mis on meie kohustus oma kodumaa vastu. Et me jääksime hingeliselt terveks ja võitlusvõimeliseks, selleks andkem oma lastele tilgake „virru verrd" ja otse kui küllussarvest Eesti Vaimu! lõpetas kõneleja.

Lõppsõna aktusele oli Sigfrid Preem'ilt, kes luges ette ka aupeakonsul Ilmar Heinsoo tervituse, ning veel mitmed teised. Ta tänas ka kõiki kes on kaasa aidanud ürituse ettevalmistamisele, kui ka läbiviimisele. Lõpuks kõlab ühiselt lauldud Eesti hümn.

Pärast lühikest vaheaega järgnes õhtusöök peamajas, mille oli dekoreerinud hiliste suvevärvidega Regina Toomsalu. Laudadel asuv toitude mitmekesisus, maitsevus ja küllus oli otse hümmastav, mis leidis mainimist ka peoliste poolt. Kõigi selle külluse saavutamises olid „süüdlased" perenaised Armilda Tammer, Siina Pertens, Ella Kaljaste, Olga Paluver, Luule Tiilen, Leonora Aarlaht, Alviine Oiupere, pr. Ainsma ja Evi Pertens. Muide oli varemsaabujaile serveeritud ka varem juba „kerge eine", mis ei jäänud palju maha õhtusöögist.

Õhtusöögile järgnes eeskavaline osa ja jalakeerutus Georg Iltali kapelli helide saatel. Eeskavalist osa täitsid, üks päris virulane, Meinhard Niinvee ja kaks „naturaliseeritud", Hilda Sepp ja Silvia Preem, kandes ette vanu, armsaks saanud viise nagu: Seal kus rukkiväli, On möödunud ilusad ajad, Istun õhtul õues ja Kord Viru rannikul — Niinvee; Mustlaselu, Igal öösel unistan, Sa oled mu hinge kuningas ja Antsuke — Preem; Õhturahu, Vikerkaar ja Õnne tipul — Sepp. Kõik esitatu võeti vastu marulise aplausiga, ning daamid said tänutäheks kimbukese suvililli. Teadustajana esines Sigfrid Preem. Rekordajaga müüdi läbi väärtuslike võitudega loterii. Lõbusatujuline pidu kestis varaste hommikutundideni, ning paljud, veetes öö Seedriorul, jätkasid ka veel järgmisel päeval, mil ei puudunud ka traditsiooniline Seedrioru saunamõnu.

Lisaatraktsioonina oli mõlemal päeval välja pandud Endel Ruuberg'i kunstinäitus.

Korraldavat toimkonda küsitledes, kelle koosseisu kuulusid Carl Aarlaht, Alfred Haljand, Liidia Haljand, Kay Lember, Ellen Lindaja, Maks Pertens, Sigfrid Preem (toimkonna esimees), Milla Suit ja Regina Toomsalu, selgus, et üldiselt jäädi rahule kokkutuleku kordaminekuga, kuigi loodeti rohkemaarvulist osavõttu. Küsitlusel selgus ka, et ilmtingimata tulevad korraldamisele kolmandad „Virulaste päevad", kus ja kunas see jäeti esialgu lahtiseks.

Reporteri silmaga vaadates tekkis küsimus, kas virulastel polegi järeltulevat põlve, sest 99% kokkutulnuist olid 50 ja üle!

Tegelasi virulaste kokkutulekul Seedriorul. Ees, vasakult — Alfred Haljand, Maks Pertens, Lydia Tori, Ellen Lindaja, Regina Toomsalu, Ly Krabi-Parma, Liidia Haljand. Teises reas — Siegfried Preem, õp. Tõnis Nõmmik, Endel Ruberg, Carl Aarlaht ja Meinhard Niinvee. All — perenaised rikkalikult kaetud toidulaua juures. Foto — S. Preem

EESTLASTE SISUKAS KULTUURIÕHTU GEISLINGENIS

Pärjapanek eestlaste mälestussambale Geislingeni kalmistul. Palvust peab praost emer. Max Waher. Foto — A. Kokk

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Kunagine eestlaste „pealinn" Saksamaal — Geislingen — oli tänavu paigaks, kus korraldati eesti kultuuriõhtu. Korraldajaks oli Eestlaste Keskkomitee koos Geislingeni Eesti Rahvuskoondisega. Kultuuriõhtule andsid rahvusvahelise koloriidi sopran Eva Wilson-Märtson ja orelikunstnik Carl-Otto Märtson. Mõlemad on kaheldamatult tuntud ka eestlastest kontsertpublikule Põhja-Ameerika mandril. Rahvast oli koos paarisaja ümber.

Pidulik sündmus algas pärjapanekuga eestlaste mälestussamba jalale Geislingeni kalmistul. Palvuse pidas praost emer. Max Waher.

Pärastlõuna kunstiliseks kõrgpunktiks kujunes kontsertjumalateenistus eestlastele tuntud Linnakirikus. Eestlaste kõrval võttis jumalateenistusest osa ka sakslasi, nende hulgas Geislingeni ja ümbruskonna evangeelse kiriku kõrgeim vaimulik dekaan Paul Lempp.

Jumalateenistus algas R. Tobiase „Prelüüdi ja fuugaga" Carl-Otto Märtsoni virtuooslikus esituses. Eesti orelipala kohta kirjutab linna nimekaim muusikaarvustaja „Geislinger Zeitungis": „Võimsad helimassid meelitas ta orelist mahukate akordidega, millele õrnad, müstiliselt salapärased pianokohad moodustasid mõjuva vastandlikkuse".

Liturgia luges pastor E. Soosaar Münchenist. Jutluse pidas õp. dr. E. Kägi Oldenburgist, võttes oma jutluse tekstiks Luuka 19, 41—46. Külalisi, kunstnikke ja korraldajaid tänas lõpp-palvuses praost emer. M. Waher. Meie Isa laulis dr. E. Kägi.

Edasises

kontsertosas esitas meie rahvusvahelisse klassi kuuluv sopran Eva Wilson-Märtson

A. Kapi „Vaimuliku aaria" ja P. Terziani „Salve Regina". Saksa muusikaarvustaja Hermann Clement kirjutab: „Oma kõrgdramaatilise sopraniga, millest kiirgus täiust ja sära, laulis Eva Wilson Kapi aaria. Mängletavalt ületas ta kõrged toonid ja üllatavalt hästi õnnestusid üleminekud fortest pianosse. Ei ole ka ime, et ta on saanud nii sise- kui ka välismaal nii silmapaistvad kriitikad, mida tõendas oma esimese esinemisega Geislingenis.

Koguduse poolt lauldud koraalide kaudu võisid kohalikud elanikud veenduda eesti keele kaunis kõlas. Viieosalise, ulatusliku soolokantaadi sopranile ja orelile „Salve Regina"

(Järg. lk. 3)

USA diplomaadid Kuubal

Pärast 16-ne aastast vaheaega taastati diplomaatilised vahekorrad, esialgul küll ainult osaliselt ja USA diplomaadid asusid oma vanasse saatkonnahoonesse, mis ei olnud veel täielikult remonditud. Havana diplomaatlik korpus ja üle saja Fidel Castro kuubalase viibisid vastuvõtul USA Havana diplomaatliku esinduse avamisel. F. Castro ei olnud nende hulgas, vaid pidas tund aega pärast saatkonna avamist kõne, kus märkis, et Kuuba saadab uusi sõdureid Aafrikasse, Angoolasse ja mujale. Teatavasti viibis USA Liitunud rahvaste org. saadik A. Young ka Angoolas ja pidas seal läbirääkimisi Rodeesia valgete valitsuse hävitamiseks.

Samal ajal toimus Kuuba diplomaatliku esinduse avamine Washingtoni Tshehhoslovakkia saatkonnas, sest Kuuba saatkonnahoone ei olnud veel elamiskorda seatud.

Rassirahutused Londonis

Inglismaal tõuseb ikka suuremaks opositsioon värviliste immigrantide sissevoolamise vastu Briti ülerahvustatud saarele. Järjekordsed kokkupõrked puhkesid Lääne-India karnevali ajal Londonis, kus üle 200.000 mustanahalise pidasid oma pidustusi Londoni tänavatel. Politsei vangistas 227 inimest. 16 politseinikku ja üle 100 tsiviilisiku said haavata kokkupõrgetes. Parempoolsed nõuavad, et värvilised tulevad Briti saarelt välja saata.

Kolme serblase müstiline surm

Möödunud nädala esmapäeval oli Lääne-Torontos Foxley tänaval asuvas garaazhis plahvatus, mis rebis seal viibinud kolm meest tükkideks ja garaazh purunes. Surma said kolm serblast-jugoslaavlast: 43. a. Raymond Panic, 29. a. Paavio Kljajic ja 41. a. Peter Bumjevac Wellandist Ontariost. Plahvatuse tekkimises on kahesuguseid arvamisi. „Toronto Stari" järgi, mida näivad toetavad ka politseilised uurimused, langesid kolm J. Tito vastast serblast J. Titot pooldavate terroristide ohvriks, kes võisid garaazhi pommitada väljastpoolt ehk olid asetanud lõhkepommi sinna varem. J. Tito salapolitsei agendid on mõrvanud Euroopas viimaste aastate jooksul rohkesti kommunismivastaseid jugoslaavlasi, nende hulgas kolm kommunismivastase ajalehe toimetajat. Kõige viimati mõrvati Chigagos kommunismivastase ajalehe toimetaja Dragista Kasikovits ja tema teismeline kaaslane.

Jugoslaavia saatkond Torontos ja „Toronto Sun" levitavad, et kolm serblast olid J. Tito vastased terroristid ja said surma lõhkepommi valmistamisel. Seda ei usu Jugoslaavia ühingu esimees W. Durovic, kes tunneb terrori ohvreid, kui vaikseid ja rahulikke kodanikke. Samal arvamisel on Toronto Jugoslaavia lehe toimetaja, kelle lehe kontorit on sel aastal kolm korda põletatud.

Baltimore Eesti Majale $46.500 toetust

Baltimore'i linnapea „Office of Manpower Resources" võimaldab esmakordselt majanduslikku toetust etnilistele gruppidele kuuluvate ehituste restaureerimiseks ja renoveerimiseks. Toetuse allikaks on föderaalvalitsuse linnades tööpuuduse vähendamise programm. Baltimore'i linn, olles järjekindlalt toetanud etnilisi kultuuriavaldusi, määras osa eelmainitud toetusest töö võimaldamiseks tööta etniliste gruppide liikmeile nendele kuuluvate hoonete ümberehitamiseks. Kõnesoleva programmi alusel saab Baltimore Eesti Maja ühe aasta joksul palgad neljale töölisele ja veel lisaks materjale ning varustust $13.000 väärtuses.

B. Eesti Maja on palganud 4 töölist meie nooremast generatsioonist, kes on praegu tööta. Ametlikult algas töö 26. augustil ja see toimub o/ü B. E. Maja ehitusala juhataja Ludvig Saare' vabatahtliku järelvalve all. Ettevõtte üld koordineerijaks on B. Eesti Maja esimees Peeter Kiik. Kava kohaselt algaks töö toolide ja laudade hoidla konstrueerimisega saali välisukse kõrvale. Projektid, mida kõnesoleva programmi raames läbi viiakse on: uus katus tervele Eesti Majale; Maja kolmandale korrusele uus lagi ja seintele uued paneelid; saali lava seintele sobiv insulatsioon; välismaterjali hoidla ümberehitamine; köögi ümberehitamise lõpuleviimine; tagahoovi sobivate puude ja põõsaste istutamine.

Kanada ja USA said kokkuleppele gaasitorustiku asjas

Ottawas leppisid USA ja Kanada esindajad kokku, et USA ehitab ca 10-ne miljardilise gaasitorustiku Alaskast üle Alcani Calgarisse. Lepingu üksikasju ei tehtud teatavaks, kuid on teada, et kaupleminе käis selle ümber, kuipalju ameeriklased maksavad selleks, et torustik kahjustab Kanada loodust. Peaminister P. E. Trudeau läheb Washingtoni, kus toimub ametlik lepingu allakirjutamine. Kanada loodab selle suurprojekti ehitamisel anda materjale ja rakendada oma töötatöölisi torude valmistamiseks ja ehitustööde läbiviimiseks.

Anglo-Ameerika Rodeesia plaan

Rodeesia peaminister I. Smith sai valimistel suure võidu ja lükkas tagasi USA esindaja A. Youngi ja Briti välisministri Rodeesia mustade valitsuse alla viimise plaani, mille järele I. Smith'il tuleks tagasi astuda, kelle asemele astuks inglane. Rodeesia armee saadetakse laiali ja praegustele kommunistlikele terroristidele antakse LRO mandaat. I. Smith märkis, et tal on oma plaan, milleks kuulub 66-e liikmelisse uude parlamenti 16 mustade esindajat. Seega on parlamendis mustade esindus juba olemas. Ta nimetas Anglo-Ameerika Rodeesia plaani „hullude plaaniks".

Kossõgin käis Tallinnas

STOKHOLM (EPL) — Nõukogude ajakirjandust läbis kaheveerune ametlik teadaanne, et N. Liidu valitsusjuht Kossõgin on viibinud Tallinnas.

Millal, ei mainita. Märgitakse vaid, et Kremli külalisele „muusesas" on näidatud Tallinna olümpiakeskuse ehitustöid, Viru hotelli ja ringsõidul maal kolhooside sea- ja loomafarme.

Teadmatuks jääb aga, milline oli Kossõgini tegelik eesmärk Eesti külastamisel. Seda tõenäoliselt selgitab lähem kommunistliku partei poliitika Eesti pinnal.

EESTI KUNSTIDE KESKUS esitab
MAIE LANDRA
TUSHI JOONISED Fairview Raamatukogu ruumides.
35 Fairview Mall Dr. Sept. 10—30. 1977.

LENNUVÄE-POISTE LABRAKAS!

Leiab aset laupäeval, 24-dal septembril 1977, umb. kell 7.00. Eesti Maja Valges Saalis, Toronto linnas — mit Verpflegung und Marketender.

Piletid saadavad asjameeste käest. Ühine 50-aastaseks saamise pühitsemine 1927-dale aastakäigule. Hind 25 pulka näo pealt.

Viimane teada-andmise aeg sept. 10, 1977. Tule ise, kamraad, ja võta sõbrad ka kaasa, kas mees-või-naissoost.

Eerik Purje, 65 Sunset Trail, Weston, Ont. tel. 653-7815, asjaarmastaja
Arvi Tinits, 28 Falmouth Ave. Scarboro, Ont. tel. 261-5200, asjaajaja

KANADA ENNE TORMI

Tormifrontide lähenedes pannakse välja tormihoiatused maal ja merel ja elanikkonnale tehakse teatavaks kõik tormiga seostuvad ohud ja võimalused. Nüüd on tormipilved kerkinud Quebeci separatismi näol terve Kanada kohal ja elanikkond on üha pimeduses selle üle, mida Quebecist puhuva tormiga seoses oodata või kuidas sellest ära hoida.

Silmnähtavalt puudub Kanadal poliitilises tormis vajalik kompass täpsustatud konstitutsiooni näol, mis määrab õige tegevuskursi ja annab riiklikud ning ühiskondlikud alused Quebec'ist läheneva tormi puhul käitumiseks. Seda vaatamata sellele, et Quebec'ist kerkinud revolutsioonilne torm ähvardab laiali viia Kanada konföderatsiooni ja hävitada selle, mis on möödunud saja aasta jooksul ehitatud.

Et Kanada konstitutsioon Põhja Briti-Ameerika akti näol on puudulik ja väheütlev praeguse kriisi puhul, see tohiks selge olla juba sellest, et selle tõlgendust ei suuda üksmeeles anda ka juristid, kes selle küsimusega tegelevad. Silmnähtavalt puuduvad konstitutsioonis sätted, kas üksikutel provintsidel on õigus konföderatsioonist lahkuda või mitte, või kuidas. Et konstitutsiooni ei ole suudetud tänaseni ümber töötada ja õigusliku riigi vajadustele kohandada, tuleb kirjutada Kanada poliitikute arvele, kes on elanud mugavas minnalaskmises ja arvamises, et poliitiliste kriiside tekkimiseks siin pole ruumi ega kaitseks vajadust.

Nii seisab Kanada kui riik oma suurima kriisi lävel ja selle osavaks kandjaks on revolutsiooniline Rene Levesque, Quebeci Partei liider ja provintsi peaminister. Quebeci rahvahääletuse eeldokumendiks on provintsivalitsuse „Valge raamat", mis tuleb provintsiparlamendis arutusele juba 12. oktoobril ja otsustamisele juba käesoleva aasta lõpus. See dokument annab juba nüüd eelaimduse, mis on tulemas.

Praegu tundmata rahvahääletusele tulevate küsimuste vormulatsiooni, on juba nüüd selged kavatsused selle administreerimise ja finantseerimise meetodite alal. Selleks luuakse eriorganisatsioon, kelle käes on hääletusteks vajalikud rahad valitsemiseks ning jagamiseks. Raha jaguneb sisuliselt pooleks kas poolt või vastu organisatsioonidele, kus ühe poole moodustavad Quebeci partei ja separatistide grupp ja teise poole moodustaksid teised äärmisest parempoolsusest kuni kommunistideni. Kuidas suudab sarnaselt kujunev teine pool end poliitiliselt konsolideerida, et hääletusele üksmeelselt välja minna?

Kui keeleseaduse — „Bill 101" läbivaatamine on mingiks näiteks, siis viib Levesque ka oma rahvahääletuse läbi täpselt nii, nagu ta seda kavatseb. Sellega on Kanada jõudnud aega, kus pole mingit mõtet selgitada, paljuks on Quebec ja tema elanikkond kaotamas majanduslikult muust Kanadast eraldudes. Levesque on alanud tormijooksu täpselt samuti, nagu algas tormijooksu Hitleri Saksamaa oma „eluruumi" taotlustel, mis viis välja Teise Maailmasõjani ja enneolemata kaotusteni.

Nagu Chamberlain'i Inglismaa ja Daladier Prantsusmaa elasid Hitleri agressiooniperioodil passiivses järelandmises natsismile, nii vaatab nüüd Kanada keskvõim pealt, kui Levesque ainult oma sihti teostab. Quebeci eraldamise teostamiseks ei ole enam kuigi palju aega antud. Seepärast on ülejäänud Kanadal õigus Ottawast oodata .. konstruktiivseid .. ettepanekuid, et katastroofi ära hoida.

Kui Kanada põhiseadus ei ole suuteline küsimuses vastust andma, siis on Kanada hääletajail, kui võimu ainudelegeerival elemendil, see õigus alati olemas. Seda õigust ei soovita näiteks Ontario provintsi peaminister Davis, kuna sellise hääletuse tulemus on ette teada. Seda enam on põhjust seda õigust rahva poolt kasutada, sest Quebeci eraldumisel võib olla võidab küll Quebec, kuid ometi kannatab kogu Kanada rahvas.

Seepärast peab valitsus Quebeci küsimuse viima kogu Kanada rahva otsustada, et sellest otsusest ammutada uut kokkukuuluvust ja tugevust vajalikeks sammudeks Levesque lõhkumispoliitika .. peatamiseks. .. Ilma selleta seisame uue „Müncheni" ees ja seekord asub see München Kanadas.

V.

„EESTI KODU"

ehitustööd on lõpetatud

ja enamus korteriomanikke on astunud oma uude kodusse. On veel saadaval n.n. terrace majades

PIIRATUD ARVUL 2-he MAGAMISTOAGA KORTEREID, hinnaga $37,000.00—$39,900.00, koos garaažiga.

SOODSAD MAKSUTINGIMUSED,

üldkasutamiseks saunad, aastaringi kasutatav supelbassein, seltskondlikud ruumid, ekstra panipaigad jne.

TULGE TUTVUMA „EESTI KODUGA",

sest „oma silm on kuningas", 50 Old Kingston Rd. Scarboro, tel. 281-1792.

EESTI ABISTAMISKOMITEE

AKTUAALSEL TEEMAL

VÕIMATUD VÄLISPOLIITILISED MISSIOONID

USA praegust välispoliitikat iseloomustatakse, kui võimatute välispoliitiliste missioonide ja aktsioonide poliitikat. Välissekretär Cyrus Vance viibis 2 nädalat rahumissioonil Lähis-Idas ja tuli tagasi tühjade kätega, sest J. Carteri Lähis-Ida poliitika ei olnud kummalegi poolele vastuvõetav. Inimõiguste eest võitluse tähe all viibis C. Vance 4 päeva Pekingis, et anda täielikku diplomaatilist tunnustust kõige ebainimlikumale kommunistlikule rezhiimile Hiinas, avada omad krediidid ja tehnika. Kuid uus Hua rezhiim ei võtnud seda suurepärast pakkumist vastu, ta nõudis ka Taiwani reetmist. Kuid kõige vastuolulisem on USA, Briti jt. Lõuna-Aafrika poliitika. Valge Maja teatas, et külm sõda Moskvaga peatatakse, et N. Liidu president L. Brezhnevi ettepanekul liituda ühiseks aktsiooniks Lõuna-Aafrika, Numibia ja Rodeesia mitmerassi poliitika vastu, mille ilmseks sihiks on massmõrvad seal asuvate valgete ja segavereliste ning teiste kommunismivastaste vastu, et suruda Aafrika lõunaosa Moskva kommunistliku terrorirezhiimi alla.

Hiljuti üllatas maailma suuri ajalehti uskumatuna tunduv teade, et N. Liidu kompartei peasekretär ja president L. Brezhnev pöördus venekeelse kirjaga USA president J. Carteri poole ja kutsus üles USA-d ja teisi suuri demokraatlikke riike, nagu Briti, Prantsusmaa ja teised, et alata tema, N. Liidu presidendi, eestvõttel ja juhtimisel ühist aktsiooni Lõuna-Aafrika ja Numibia mitmerassi poliitika vastu. Kirjas toodi ette, et Lõuna-Aafrika teeb ettevalmistusi aatomkatsetusteks Kalahari kõrbes ja seda on vaja takistada. Lehed kirjutasid, et välismaised luurelennukid olevat avastanud Kalahari kõrbes aatomkatsetustele taolisi seadmeid. Muidugi ei ole teada, kas teade aatomkatsetusteks vastab tõele, või on see üks järjekordseid kommunistlikke valesid, mida nüüd kogu maailm usub.

Lõuna-Aafrika peaminister John Vorster teatas, et Lõuna-Aafrika kasutab aatomenergiat ainult mittesõjaliseks otstarbeks ja see Moskva teade ei vasta tõele. Kuid ta lisas juurde, et Lõuna-Aafrika on iseseisev riik ja kui tal tekkib vajadus aatomenergiat kasutada mõneks muuks otstarbeks, siis ei kavatse ta küsida selleks nõusolekut ei Moskvast, ega üheltki Moskva poliitiliselt trabandilt. Arvatakse, et Lõuna-Aafrikal on juba ammu nii suur arsenal aatompomme, et nendega hävitada nii Moskva, kui ka Washington, kui need peaks algama ühist sõjalist aktsiooni Lõuna-Aafrika vastu. Teiselt poolt arvatakse, et Lõuna-Aafrikal on salajane leping Hiinaga, kes võib panna aatompommid mängu, kui Moskva ja Washington lähevad liiga häbematuks. Kuid need on ainult poliitilised spekulatsioonid.

Kogu maailma praeguse momendi traagika seisab selles, et J. Carteri administratsioon, Briti sotsialistlik valitsus ja Prantsusmaa ning Kanada on liitunud ühiseks poliitiliseks aktsiooniks Lõuna-Aafrika vastu avaldades sellele sõjalist, poliitilist ja majanduslikku survet, millega on esmakordselt avalikult tunnustatud kommunistlikku Venemaad ja Moskvat, kui kõrgemat maailmavalitsust. J. Carteri deklaratsiooniga muutus USA tegelikult L. Brezhnevi poliitiliseks trabandiks.

Kuid sellel asjal on veelgi palju ulatuslikum tagapõhi. Hiljuti toimus Lagoses, Nigeerias ülemaailmne mitmerassipoliitika vastane konverents, kus pearolli mängisid USA neegrist LRO saadik A. Young, Briti välissekretär D. Owen ja selle kummalise konverentsi abijuhatajaks oli ka Kanada peadelegaat R. Stanbury Torontost. R. Stanbury on eestlaste poolt soositud rahvasaadik ja pidas Balti küüditamise aastapäeval peokõne! Nüüd sama mees oli abijuhatajaks konverentsil, mille eesmärgiks on hävitada Rodeesia, Lõuna-Aafrika ja Numibia kommunismivastased armeed ja viia Aafrika lõunaosa Moskva kommunismi haardesse.

Lagose konverents tegi terve rea otsusi, kus nõuti praeguse Rodeesia armee laialisaatmist, või ühendamist Rodeesia naabermaadest Mosambiikist, Angoolast, Zambiast, Botsvanast opereerivate J. Nkomo ja R. Mugabe terroristidega, kes mõrvavad ja tapavad nii musti, kui ka valgeid farmitöölisi eht kommunistide kombel kümnete viisi korraga. President J. Carteri mustanahaline esindaja A. Young ja Briti veripunane välissekretär D. Owen käisid Pretoorias Lõuna-Aafrikas ja esitasid oma ettepanekud Lõuna-Aafrika peaminister J. Vorsterile, kes neid võttis vastu väga külmalt ja lükkas kõik nende Moskvat soosivad ettepanekud Rodeesia ja Lõuna-Aafrika osas tagasi. J. Vorster on korduvalt pöördunud vaba maailma poole appihüüetega, et USA, Briti jt. demokraatlikud riigid on liitunud Moskva eestvõttel ühiseks aktsiooniks, et hävitada rahu ja korda Aafrika lõunaosas ja viia Aafrikat kommunistliku Moskva rezhiimi alla. Sellega seoses järgneb ligi kolme miljoni valge ja mitme miljoni segaverelise ning musta kommunismi vastase massvõrv sellises ulatuses, nagu maailma ei ole seda kunagi varem näinud.

Rodeesias toimusid valimised, kus ka teatud osa mustanahalisi said mandaadi ja oma valimiseelses kõnes peaminister I. Smith deklareeris, et USA, Briti ja mitmed teised riigid on asunud rahu ja korda Rodeesias hävitama ning Moskva kommunistliku vägivalla ja terrorirezhiimi levitama. Ta sai uue mandaadi ja ei kavatse suurvõimude tohutule survele alluda. Kuid Lõuna-Aafrika riikide olukord on raske, kui mitte lootusetu.

Panama kanali, kui USA territooriumi loovutamine, millele Kongress on vastu, võimatud välispoliitilised missioonid Lähis-Idas ja Pekingis. Sekkumine Ulsteri tülli IRA terroristide soosimisega. Lõpuks asumisega Moskva ja L. Brezhnevi poliitiliseks trabandiks Lõuna-Aafrika vastu ja seda kõike inimõiguste eest maailmas võitlemise sildi all. Mida võime oodata 4. oktoobril algavalt Belgradi konverentsilt Balti rahvastele!

Selles võimatuna tunduvate poliitiliste aktsioonide ja missioonide tagapõhjal tuleks juhtida tähelepanu sellele, et Hiina uus võimumees Hua ütles president J. Titole Pekingis, et on oodata maailmasõja puhkemist, mida põhjustab N. Liidu ja USA rivaliteet. USA suuremate sõjapoliitiliste ajakirjade veergudel analüüsitakse senini mõeldamatuks peetud N. Liidu äkkrünnaku võimalusi USA vastu aatomrelvadega. Sõjaministri ja sõjaliste juhtide arvamised laseväd oletada, et USA on praegu täielikult ettevalmistamata sellele rünnakule. Kaitsekavad on niivõrd komplitseeritud, et on karta, et USA ei ole üldse võimeline pärast äkkrünnakut tasumisaktsioonile asuma. L. Brezhnev võib aatomsõja alata kas või purjuspeaga.

Eelmärgitud küsimused puudutavad ka meie välisvõitluse probleeme ja oleks vajalik, et neid küsimusi arutatakse eesti ja balti ning teiste ikestatud rahvaste välisvõitluse organisatsioonides. Moskva ei ründa mitte üksi Aafrika lõunaosas vaid võitlused toimuvad ka Punasemere kaela Horni ümber Somaalimaa, Etioopia ja Sudaani osavõttel. L. Brezhnevi, J. Carteri jt. koostöö L.-Aafrika osas meenutab J. Stalini Hitleri koostööd ja Balti riikide mahamüümist 1939. a.

AJK

Ottawa raport:

UUS IMMIGRATSIOONISEADUS

JOHN BEST

Canadian Scene'i parlamendi korrespondent

(CANADIAN SCENE) — Kanada uus immigratsiooniseadus hakkab kehtima eeloleval sügisel. Parlament andis seadusele oma heakskiidu pärast seda kui valitsus oli nõus tegema seaduses mõningaid muudatusi, mida nõudsid seaduse kritiseerijad. Kriitika käsitas peamiselt küsimust, kui suuri võimupiire tuleb anda ametivõimudele teatud immigrantide sooviavalduste tagasilükkamiseks ja immigratsiooni suunamiseks.

Üheks tähtsamaks muudatuseks on immigrantide geograafiline asustamine. Valitsuse esialgse ettepaneku kohaselt taheti immigrandid seada valiku ette, kas nad on nõus elama vähemalt kuus kuud sellistes piirkondades, kus tuntakse puudust töökäte järele. Sellega kavatseti vähendada immigrantide juurdevoolu sellistesse suurlinnadesse nagu Toronto ja Vancouver. Parlamendi immigratsiooni komisjon võttis siiski vastu Torontost pärit liberaalide parteisse kuuluva parlamendiliikme Charles Caccia ettepaneku, mille kohaselt valitsus ei saa ette kirjutada, kus immigrant peab elama. Charles Caccia väitis, et liikumisvabadus on nii Kanada kodanike kui ka immigrantide üks põhiõigustest. Immigratsiooniministri abi R. M. Tait mainis seda muudatusettepanekut aktsepteerides, et immigratsiooniministeeriumil on laiemas ulatuses võimalik rahvastikku hajutada ilma seaduses ettenähtud eeskirjadeta.

Uus immigratsiooniseadus annab immigratsiooniametnikele uued võimupiirid selliste immigrantide tagasilükkamiseks, keda peetakse ebasoovitavaiks. Kanadasse ei lasta ka sisse selliseid isikuid, keda kahtlustatakse selles, et nad võivad sooritada siin suuremaid kuritegusid või hakata tegutsema organiseeritud kuritegevuse alal. Seadus on väga liberaalne autoritaarsete rezhiimide alt põgenenud immigrantide vastuvõtmisel, kusjuures ei tehta vahet, kas põgenikud on tulnud kommunistlikkudest riikidest või parempoolsete diktatuuride küüsist.

NDP (sotsialistid) immigratsiooni kriitik Andrew Brewin mainis, et ta on mures seaduse mõningate aspektide pärast, mis puudutavad inimõiguste küsimusi. „Selles seaduses puuduvad kahjuks eeskirjad kodanike vabaduste kaitseks", ütles parlamendiliige ja lisas, et see esineb eriti apellatsiooni alal ja puudutab ka parlamendi osa seaduste tegemisel.

Andrew Brewin esitas oma väidete kohta ka näiteid, mainides, et perekondade ühendamisel ei anna käendaja-perekonnaliikme definitsiooni mitte parlament vaid seda teeb valitsus ilma parlamendi nõusolekuta.

Uue seaduse kohaselt võib iga Kanada kodanik või maandunud immigrant olla immigreerumise puhul käendajaks „lähedasele perekonnaliikmele." Kuid samal ajal ei määrita leta seaduses, kes on „lähedased perekonnaliikmed."

On paradoksaalne, et uus immigratsiooniseadus rakendatakse ajal, mil immigratsioon on paljude eelmiste aastatega võrreldes langenud madalaimale tasemele. Viimased Kanada statistikabüroo andmed kinnitavad, et käesoleva aasta esimesel veerandil saabus Kanadasse 25.557 immigranti, mis on tunduvalt väiksem eelmise aasta sama perioodi immigrantide arvust, mis oli 32.359. Möödunud aastal saabus Kanadasse kogusummas 149.429 immigranti, mis on madalaim immigrantide arv 1972. aastast saadik.

Kas USA Moskva saatkonna salaarhiivid KGB käes?

On selgunud, et müstilistel põhjustel süttinud USA saatkonnahoone salaarhiivid maja 10-dal korral olid mitu tundi vene tuletõrjujate valduses, kuna tuletõrjujad maja julgeolekumeeskonda tule piirkonda ei lasknud. Kuigi kinnitatakse, et tulekindlad saladokumentide kambrid olid suletud pärast tuletõrjujate lahkumist, ei usuta seda teadet.

Arvatakse, et mängus olid KGB käed, et pääseda saatkonna salaarhiivide juurde.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS MEIE ÜHISKONNA TEENISTUSES.

EESTI MAJA
958 Broadview Ave.
Toronto. Ont. M4K 2R6

Kuuekümne aasta eest

KUI EESTI ISESEISVUSE MÕTE HAKKAS IDANEMA

Eesti Ajutine Maanõukogu, mis oli kokku astunud 1. (14. ukj.) juulil 1917, võis oma esimese istungjärgu lõpetada kuue nädalaga, 11. (24.) augustil. Seda istungjärku võidi mitte üksnes ajalooliseks, vaid ka väga tulemusrikkaks pidada.

Kohalik omavalitsus oli suuremate häireteta üle võetud niihästi Vene kubermanguvalitsuse organeilt, kui ka Eesti- ja Liivimaa rüütelkondade pädevusest. Maa halduseks oli organiseeritud ja ametisse nimetatud täidesaatev võim Maavalitsuse näol, kelle esimeseks esimeheks oli saanud dr. Jaan Raamot. Pärast vaheaega otsustas Maanõukogu kokku tulla uueks istungjärguks 4. (17.) septembril.

MAANÕUKOGU ERAKORRALINE KOOSOLEK 25. AUGUSTIL

Kuid 1917. revolutsiooniaasta sündmused Baltikumis veeresid edasi kiirèmas tempos kui Maanõukogu plaanid ning võtsid ootamatuid pöördeid. Üheks seesuguseks sündmuseks oli Riia langemine Saksa vägede kätte 21. augustil (3. sept.), mis tekitas rahva hulgas suurt ärevust.

Vene sõjaväevõimud andsid tehaste ja asutuste evakueerimise käske ja paljud valmistusid põgenema läheneva frondi ja kaasneva sõjategevuse eest. Vene ametnikke oli haaranud täieline põgenemispaanika, mis nakatas ka kohalikke eestlasi. Muude seas sai 9. (22.) septembril evakueerimiskäsu ka Tartu ülikool, Mida Maavalitsus ei olnud veel endiselt venelasest rektorilt üle võtnud. Ülikool teatavasti evakueeritigi palju liikuva vara ja suure osa ülikooli raamatukoguga Voronezhi linna. Osa raamatuid saadi sealt tagasi alles Teise Maailmasõja ajal, kui Saksa väed linna okupeerisid. Kõiki neid probleeme pidas Maanõukogu tarvilikuks arutada erakorralisel koosolekul 25. augustil (7. sept.) ja veel lisaks Eesti ligemat ja kaugemat tulevikku üldse.

See erakorraline istungjärg kestis 1. (14.) septembrini ja sai erakorraliseks ka nende ideede poolest, mis seal avaldati ja liikuma pandi ning mille küpsemist polnud enam võimalik takistada. Istungjärgu päevakorras olid põhevad küsimused: evakueerimine, kodumaa kaitsmine tagapevate sõjavägede rüüstamise korral, autonoomia küsimus ja lõpuks — vasturevolutsiooni vastu võitlemine.

Neilt Maanõukogu koosolekuilt kerkib markantselt esile eriti Jaan Tõnissoni suur rahvajuhi ja poliitiku kuju. Esiteks oli just tema erakorralise istungjärgu kokkukutsumise mõtte algataja ja teiseks oli ta seal peamiseks kõnelejaks-aruandjaks ning sõnavõtjaks hilisemal asjade arutlusel ja läbirääkimistel. Kolmandaks on tema mõted julgelt uudsed ja eesti rahva ajaloos uut suunda rajavad.

OMARIIKLUS — KAS NÜÜD VÕI EI IIALGI

Meie põlvkonnal on praegusel koloniaalrahvaste massilise iseseisvumise perioodil raske kujutleda, kui uus oli 60 aastat tagasi Eesti omariikluse, s.o. iseseisvuse idee. Sellest oli kõnelenud oma mõttehämarusis luuletaja Juhan Liiv. Ja 1905. aasta revolutsioonis kerkis iseseisvuse mõte üksnes traagikoomilises Vaali vabariigis, mille revolutsiooniline rätsep Schultz oli organiseerinud Vaali külas Järvamaal. Ka revolutsiooniaastal 1917 oli iseseisvust mõnel koosolekul seni vaid nimetatud, kuid ei kusagil tõsisemalt avalikult diskuteeritud. Ent nüüd ühtäkki tõi selle mõtte Maanõukogu koosolekule ei keegi muu, kui respekteeritud rahvajuht Jaan Tõnisson.

Laename ajaraamatuist olukordade ja järgnevate sündmuste kirjeldusse. Ed. Laaman kirjutab Maanõukogu koosoleku kohta („Eesti iseseisvuse sünd", Stokholm: Vaba Eesti, 1964, lk. 131 jj.): „Oli selge, et sakslaste edasitungimine on ainult ajaküsimus. Mitte enam teoreetiliselt, nagu hiljuti rahvuskongressil, vaid juba tegelikult kerkisid Eesti ette tema tuleviku küsimused ... koosolekul seletas J. Tõnisson: Venemaa on sisemiselt surmani haige ja tal puudub jõud ja korraldus, et vaenlast tagasi tõrjuda. Kui Baltimaa läheb Saksa sõjavägede alla, siis muutub ka Eesti küsimus rahvusvaheliseks. Eesti poliitilised erakonnad ja kihid peaksid koonduma ühiseks rahvuslikuks jõuks, mis maad võiks juhtida.

„Kui koosolek kinniseks kuulutatud, andis J. Tõnisson ülevaate rahvusvahelisest seisukorrast. Baltimaa vallutamine sakslaste poolt käiks Inglise ja Skandinaavia huvide vastu. Nende lahkuminevate huvide lepitamiseks rahukongressil oleks võimalik Baltimaast moodustada puhverriiki, milleks vaja ühendust luua Balti ja Skandinaavia rahvaste vahel. Jüri Vilms toetas J. Tõnissoni mõtet luua Eesti välisesindus ...

„Eesti rahvusvahelise seisukorra muutumise võimalus näis maanõunikele siiski nii uus küsimus olevat, et sellest alles teisel — pärastlõunasel kinnisel koosolekul hakati pikemalt mõtteid vahetama ...

„Nii astus Riia langemise mürina peale Eesti esimene rahvaesindus kõheldes esimese sammu välispoliitikasse Eesti iseseisvuse saavutamiseks, alles kobades oma orienteerumistes mitmesuguste naabrite vahel ja üksmeelel olles ainult ühes küsimuses: mitte Saksamaa poole!"

Oskar Mänd kirjutab J. Tõnissoni kohta samal koosolekul („Jaan Tõnisson. Koguteos". Stokholm: Vaba Eesti, 1960, lk. 187 jj.): „Silmapilgu põnevaima küsimuse, evakueerimise kohta on tal seisukoht kindel: sõjategevuse pealetuleku puhul kodumaalt mitte lahkuda, sest üldine põgenemine hävitaks meie rahva. Peab täies koosseisus kodumaale jääma, ühtlasi ka mitte unustusse jättes välispoliitika tegemist teiste rahvaste ja riikide juures".

„Samal koosolekul veel mitu korda sõna võttes ütleb Tõnisson: „Poliitiliseks ideaaliks peaks meil ikkagi olema omariiklus. Selle ideaali täidesaatmiseks peame eeltöösid tegema ja mitte ainult pealtvaatajana ootama jääma, mis saatus meile teiste armust kätte toob. Kui meie kui rahvus, omariikluse ideaali täideviimiseks mitte ei suuda nüüdset momenti kasulikult tarvitada, siis ei tea, millal võiks veel parem silmapilk tulla „Kas nüüd või mitte iialgi"."

Veel võetakse Tõnissoni ettepanekul vastu otsus: „... tunnistab Maanõukogu kui Eesti rahva esitus tarvilikuks isikuid ära tähendada, kellel ülesandeks on väljaspool kodumaad meie rahvusliste huvide kaitseks välja astuda." Seda otsust nimetab O. Mänd Maanõukogu esimeseks välispoliitiliseks sammuks Eestile iseseisvuse saavutamiseks.

Samal koosolekul tunnistas Maanõukogu end Eesti rahvusesinduseks, kes rahvuslike huvide kaitseks on õigustatud ja kohustatud välja astuma, iseäranis sel korral, kui vaenlase liginemise puhul ameti- ja omavalitsusasutused evakueeritakse.

Neid Maanõukogu otsuseid, mis tehti „Riia langemise mürina peale", hindab prof. A. Piip, üks Eesti välisdelegatsiooni liikmeid 1918—19, ajalooliselt otsustava tähtsusega sündmuseks. Esiteks Maanõukogu asus riigitruult teelt eesti rahva iseseisva saatuse määraja seisukohale ja teiseks, Eesti iseseisvusest ja Venemaast lahkuminemisest ei kõnelda enam neljasilma all, vaid ametlikul, kuigi salajasel asutuse koosolekul, kus igaüks juba kartmatult protokollis avaldab oma arvamise" („Tormine aasta". Stokholm: Vaba Eesti. 1966, lk. 11).

Need Maanõukogu erakorralisel istungjärgul septembris 1917 esmakordselt avalikult liikvele pandud ideed Eesti iseseisvuseks osutusid hiljem nii võimsaks rahvuslikuks jõuallikaks, et neid võita ei suutnud ei Balti hertsogiriigi ega jagamatu kommunistliku Venemaa poolehoidjad.

Elmar Järvesoo

N. Liidu psühhiaatrilised kliinikud mõisteti hukka

Kuues ülemaailmne psühhiaatrikute konverents Honolulus võttis 90-ne häälepoolt ja 88 hääega vastu resolutsiooni, kus mõisteti hukka N. Liidu psühhiaatrilised instituudid, kuhu sadetakse kommunistliku rezhiimi vastaseid, et nende vastupanu arstimite ja range ning lootusetu rezhiimiga murda. Vene delegatsioon eitas, et poliitilistel põhjustel saadetakse inimesi närvihaiglatesse, kuid vene delegaadid võtsid õigeks, et paljud psühhiaatrilisse kliinikusse saadetud on varem kommunismivastase tegevuse pärast kohtu poolt karistatud.

Järjekordne õlihinnatõus

Opositsiooniparteid, konservatiivid, kuid eriti uusdomokraatide juht Ed. Broadbent on näidanud statistiliste materjalide esitamisega, et hinna tõus, kus kütteõli gallon aasta jooksul on tõusnud ca 10 cendi võrra ja maksab nüüd üle 54-ja cendi, bensiini gallon jõuab juba ca 90-le cendile — toob õlitievõtete kaukasse kümneid miljoneid puhastkasu. Tulemuseks on sadade tuhandete töökohtade kaotsi minek, hinnatõus kõikidel aladel ja üldine majanduslik allaminek.

Eestlaste . . .

(Algus esiküljel)

juures võis lauljanna kõik oma kasutuses olevad „registrid lahti tõmmata". Virtuoosliku kadentsi viisil, mida tunneme tavaliselt ainult instrumentaalmuusikas, oli siin kuuldav ulatuslik ilma saateta laulukadents, mis andis lauljannale võimaluse demonstreerida tema imetlusväärset laulukunsti. „Prelüüdi ja fuuga" Franz Lisztilt ületas Carl-Otto Märtson tänu oma kõrgetele võimetele imetlusväärselt."

Järgnes pidulik aktus rahvuslipu, looberipuude ja lilledega nägusalt dekoreeritud Jahnhalles. Peakõneleja Johannes Västrik tervitas kõiki külalisi, vihjas Saksamaa eestlaste keskorganisatsiooni poolt korraldatud ja lähemas tulevikus korraldatavatele kultuurilistele üritustele. Puudutades Eesti ajalugu, kinnitas kõneleja, et trotsiks tulele, mõõgale, katkule ja küüditamistele on sajandite jooksul jäänud püsima eesti rahvas. Käsitledes kodumaa taasvabastamist, märkis J. Västrik, et meie ei nõua muud midagi kui seda, milleks eesti rahval õigus. „Läheme üheskoos töös, võitluses ja palvuses „Su üle Jumal valvaku." lõpetas kõneleja.

Järgnesid kolm soololaulu Eva Wilson-Märtsonilt, Carl-Otto Märtsoni klaverisaatel: Türnpu „Igatsus", „Üksainus kord" ja „Hällilaul". Siin laulis küps kunstnik sellise sisseelamisega nagu oleks ta sündinud eestlanna. Kauakestev aplaus avaldas tänu kunstnikule, kelle üle võime olla uhked.

Referaadis „Eesti kultuuri saavutused" tõstis Keskkomitee sekretär ja kahe saksakeelse raamatu autor Edgar Bergmann esile meie rahvahariduse kõrget taset, suhteliselt elanikearvuga kõrget protsenti loetavatest ja trükitavatest raamatutest.

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

Ta puudutas ka Tallinnas korraldatavaid üldlaulupidusid kuni 30.000-de osavõtjaga, eesti sportlaste saavutusi ja muud märkimisväärset. Ta lõpetas oma kõne küsimusega: „Kas on russokommunistidel õigus meie rahvale ja maale oma ebainimlikku diktatuuri peale suruda?"

Järgnevalt esitas Eva Wilson-Märtson A. Kapi „Metsateel" ja J. Aaviku „Kojuigatsus". Publiku tormiliste aplauside nõudel ta esitas lisapaladen meie rahvalaulud „Tule koju, armuke" ja „Kallis Mari". Sümpaatsele kunstnikule annetati lilli ning tunnustuseks meie muusikakultuuri tutvustamise eest kinnitas J. Västrik Eva ja Carl-Otto Märtsonitele rinda EUSL-i kuldse teenetemärgi. Ta seadis sealjuures Eva Märtsoni, kelle soontes ei voola tilkagi eesti verd, eeskujuks paljudele eesti noortele.

Tervitustelegrammid luges ette ja lõppsõna ütles Keskkomitee abiesimees J. Särev.

Tervitusi olid saatnud E. Reisenberg, kes andis edasi ka tervitused meie peaesindajalt E. Jaaksonilt, toim Arnold Joonson Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu Euroopa büroo peavolinikuna ja Väino Pärtel Inglismaa Eestlaste Ühingu nimel.

Pärast Eesti hümni laulmist esitas rahvatantsurühm „Kungla rahvas" Stuttgartist kaheksa rahvatantsu Jüri Kriisi juhatusel. Saatjaks akordionil oli Edgar Pent. Tublid noored näitasid head indu ja tragidust. Sellel rühmal võib olla tulevikku kui jatkatakse samas vaimus. Pärast rahvatantse annetas J. Västrik EUSL-i kuldse teenetemärgi Edgar Pentile. See väsimatu seltskonnategelane väärib kõigiti seda austust ja tunnustust.

Järgnes seltskondlik osa tantsuga. Tantsumuusika osas peaksid eestlased leidma kuldse kesktee, millega oleksid rahul vanem ja noorem generatsioon. Praegusekujuline tantsumuusika on vanema generatsiooni kõrvadele liiga näotult lärmakas.

-kk

EESTI KINNISVARADE VAHENDUS
UNO MANKIN
Toronto Real Estate Board'i liige
Oleme kolinud UUS AADRESS ON:
2670 A. YONGE ST.
Sissekäik Lytton Blvd-ilt.
Tel. 487-4477.
Kodus Tel. HI 7-2017
Sõbralik ja õiglane teenimine.

Juhan Käis

EESTI ANASTAMINE LÄÄNERIIKIDE SALADOKUMENTIDE VALGUSES

3.

28. septembril 1939 Moskvas Eestile vägivaldselt pealesurutud baaside leping, n.n. „Treaty of Mutual Assistance" sisaldas viis punkti-klauslit, millest olulisemad olid: Eesti territooriumile paigutatavate Vene garnisonide maksimum 25,000 isikut; kui üks lepinguosaline sattus sõtta mõne kolmanda riigiga, siis mitteosalisel oli õigus erapooletuks jääda jne. Stalin ja Molotov deklareerisid lepingu sõlmimise eel, et Venemaa ei kavatse Eesti poliitilist korda muuta.

Välisminister Selter seletas USA saadikule, et ilmne baaside põhjus on sõja tõenäosus Saksamaaga, mis paistab olema vältimatu. Üks meie välisministeeriumi juhtiv ametkandia, isikut ei identifitseeritud, olevat USA saadikule lisanud, et Venemaal ei ole vajadust Eesti riiklikku korda muuta. Eesti täidab lojaalselt lepingut ja kui Venemaa satub sõtta Saksamaaga, siis Eesti toetab ja sõdib Venemaa poolel. See arvamine pole mujal mainimist leidnud ja tundub illatavana. Pole põhjust arvata, et see oli mõni salajane kokkulepe.

Proua Laidoneri jutukusest kindral Laidoneri arvamiste kohta on korduvalt juttu Ameerika saadiku, Mr. Wiley diplomaatilistes telegrammides, mida saadik Washingtoni saatis. 6. oktoobril Tallinnast väljasaadetud telegrammis, mida ka USA saatkonnale Pariisis korrati, proua Laidoneri andmetel, meie Ülemjuhatajal, endisel tsaari aegsel ohvitseril, kes seni on olnud bolshevike vastane („...violently anti-Bolshevist...") on oma kokkusaamistel Puna-armee tehnilise komisjoni juhtivate ohvitseridega saanud erineva mulje: „Ta leiab (s.t. kindral Laidoner, J.K.), et nende tehniline ettevalmistus on kõige kõrgemal tasemel .. kõrge kultuuriga, räägivad vigaleta prantsuse keelt ... ja palju muid keeli." Proua Laidoner tõsiselt arvaldas muljet, et tema abikaasa on nagu võetud (venelaste poolt, J. K.) „laagrisse" („taken into camp."). Samas olevat pr. Laidoner väitnud, et Kreml oli väga irriteeritud Läti sõjalistest ettevalmistustest ja lätlaste riigitegelaste üldisest käitumisest Moskvas. Ilmselt lätlased ei olnud päris järeleandlikud Stalini poolt esitatud nõudmistele.

Peale 18. oktoobril alanud Soveti vägede invasiooni Eestisse ja kokkulepitud baasidesse asumist, mõnel kuul erilisi vahejuhuseid ei olnud. Venelastel oli keelatud kohaliku tsiviil-rahvaga suhtlemine, et vaenulikke kokkupõrgeid vältida. Inglise diplomaadid said varsti teada, et Vene baasides Haapsalus on ka 400 vene naist, kes pole Punaarmee koosseisus ega nende naised. Ilmselt kaasa toodud meestele lõbustamiseks.

Kuna Vene üksused jätsid armetu mulje, siis kehtestati fotograafeerimise keeld, katkestati telefoni ühendused välismaailmaga ja kehtestati vali tsensuur meie ajalehtedele ja raadiole.

Suured Punaarmee reservid koondati Pihkva ümbrusse. 12. detsembril venelaste nõusolekul Eesti müüs Saksamaale 1 miljoni liitrit puhast piiritust lennuväe jaoks.

Nädal enne Vene invasiooni, 11. oktoobril K. Eenpalu valitsus lahkus ametist ja peaministriks sai prof. J. Uluots, välisministriks prof. Ants Piip. Eelmine välisminister Selter määrati saadikuks Shveitsi, Rahvasteliidu ja Vatikani juurde. Kui Selter aastavahetusel Genfi jõudis, siis kahtlustati teda kui Moskva agenti või vaatlejat.

„New York Times" avaldas Selteri foto, tõi tema saadikuks määramise teate ja lisas, et Selter oli Kremlis Eestisse baaside lepingule välisministrina allakirjutaja ja kuna Soveti Venemaa heideti peale Soomele kallaletungi 14. detsembril Rahvasteliidust välja, siis arvati Genfis, et Selter võib olla ka Moskva agent.

Oktoobri lõpul 1939 Lätisse saadetud 30,000 mehelise baaside üksuste hulgas oli suur protsent mongoole ja kirgiise. Moskva usaldas neid mittevenelasi rohkem kui venelasi, kapitalistliku elu „patsillidega" kokkupuutumisel okupeeritud Balti riikides. „Nakatatud" mehi oli ka lihtsam likvideerida, kui nad oma tähelepanekutest oleks hakanud teistele rääkima, või Nõukogude korda ja nende endi madalamat elustandardit kritiseerima.

Venelaste poolt okupeeritud Poolale kuulunud Vilno linn ja ümbrus anti 1939. a. lõpul üle Leedule. Leedu kasutas Vilno alade okupeerimiseks umbes 30,000 mehelist sõjaväe osa. Enne linna üleandmist Leedule venelased sooritasid suurema röövimise. Vabrikute masinad, tööriistad, metall-esemed ja toormaterjalid, isegi vabrikute ja asutuste metall uksed ja aknaraamid „kadusid" Venemaa suunas.

Briti diplomaatilised ettekanded Kaunasest Londonisse kinnitavad, et Vene okupatsioonivõimude röövpoliitika jätkus ka peale Leedu administratsiooni rakendamist Vilnos. Leedu haldus-organitel Vilnos oli raskusi venelaste poolt alustatud rüüstamiste pidurdamisega.

Julged leedu naistöölised käisid gruppidena suuremates käitistes ja asutustes öösiti magamas, et sellega päästa veel allesjäänud masinaid ja asutuste sisseseadeid. Venelased ei söandanud oma öiseid rööv-retki jatkata kui käitistes ööbinud naisisikud hakkasid rüüstajaid takistama või vajaduse korral mõnda kõrgemasse Vene staapi telefoneerisid ja abi palusid.

1940. A. SÜNDMUSED

Nõukogude lennukid Haapsalu ja Baltiski baaside lennuväljadelt sooritasid 1940. a. esimestel kuudel hulga pommitus-retki Soome Talvesõjas soomlaste vastu. J. Uluotsa valitsus protesteeris korduvalt N. Vene saatkonnas Tallinnas, kuna Eestis asuvaid baaside lennuväge ei tohtinud kasutada Soome ründamiseks vastavalt baaside-lepingu lubadustele.

8. aprillil 1940 algas Saksa invasioon Taani ja Norrasse ja 10. mail Hollandisse, Belgiasse ja Luksemburgi. Taani okupeerimisel Hitleri vägede poolt Taani avaldas oma protesti. Üks Taani ohvitser koos mõne sõduriga saadeti vastu Saksa invasiooni vägedele Taani piiripunkti. Taani ohvitser raporteeris Saksa üksustele, et Taani valitsus ei avalda sõjalist vastupanu inimohvrite vältimiseks. Saksa invasioon on vägivaldne ja seadusevastane agressioon. Sellefakti kinnituseks ja kogu maailmale tõestamiseks lasevad taanlased oma kaasatoodud kahurist ühe paugu paukpadruniga. See oli efektiivne protest ja leidis nentimist paljude demokraatsete maade diplomaatilistes ürikutes ja ajakirjanduses.

Balti riikide okupeerimiseks Moskva kasutas umbes 500,000-mehelist sõjaväe koondist.

15. juunil Nõukogude soomusväed tungisid Leedusse. Oli pühapäev. Moskva saadik Leedus oli selleks nädalalõpuks maale suvilasse sõitnud ja ei teadnud, et tal tuleks okupatsiooni vägesid vastu võtta.

Leedu Vabariigi president põgenes sama päeva varahommikul Saksamaale, koos oma perekonna ja terve rea juhtivate ametkandjatega ja tegi korralduse, et ka Leedu sõjavägi talle järgneks, venelaste haardest pääsmiseks. Peaminister Merkys asus siis presidendi asetäitjaks. Leedu okupeerimiseks rakendati umbes 300,000 Punaarmee üksusi. Nii suure väekoondise kasutamise põhjuseks oli asjaolu, et enamus Leedut oli juba Saksamaa poolt vallutatud ja kardeti võimalikke kokkupõrkeid sakslastega.

16. juunil okupeeriti Läti. Enne venelaste Riiga jõudmist hävitati Läti Sõjaministeeriumi olulisemad dokumendid inimelude päästmiseks.

17. juunil pidid Eesti ohvitserid avama piiri-punktide väravad Narva ja Petseri ümbruses Punaarmeele ja Nõukogude soomusväed ja motoriseeritud üksused lahingu korras, umbes 150,000 meest, tungisid Eesti Vabariigi territooriumile. USA andmed väidavad, et lahing-korras Vene väed ootasid ja isegi soovisid sõjalist vastupanu Eesti poolt.

19. juunil Vene saadik Tallinnas nõudis Eesti Sõjaministeeriumi hoonete Punaarmee valdusse andmist, mida ka tehti.

Samal päeval Vene sõjalaevad Riia lahes rivistati Läti presidendi lossi lähedusse, kahuri torud suunatud presidendi residentsile.

17. juunil kell kaks öösi president Päts sai korralduse moodustada uus vabariigi valitsus.

President tahtis August Rei'd, saadikut Moskvas, peaministriks määrata, kuid Moskva polnud sellega nõus, kuna Rei oli Soome Talvesõja vaherahu sobitajana Stalini viha alla sattunud. 19. juunil saabus Tallinnasse Zhdanov, Stalini erivolinik ja 22. juunil määrati ametisse Vares — Barbaruse valitsus.

Neil päevil Hitler pidas Berliinis raadio-kõne, milles ta märkis, et Saksamaa ei kavatse Inglismaad maakaardilt ära pühkida („ausradieren"). See tekitas Moskvas paanikat. Kardeti, et Saksamaa tungib Venemaale kallale kokkuleppe vastaselt Balti riikide okupeerimise pärast.

Prantsuse saadikul Moskvas (M. Labonne'il) oli kokkusaamine Moskvas Molotov'iga. Saadik tahtis mingeid salajasi andmeid ja dokumente saata oma Välisministeeriumile.

(Järgneb)

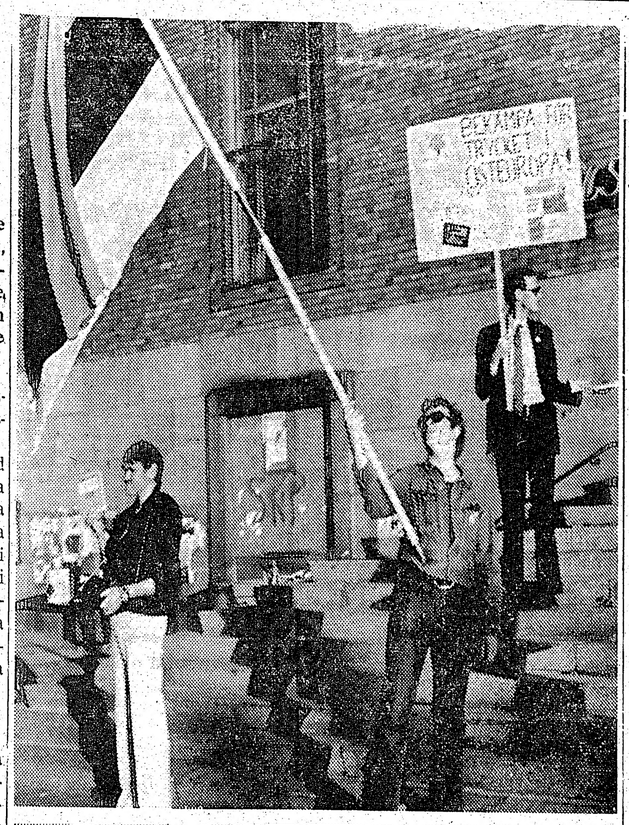

Nõukogude Liidu kultuuripropaganda üritused Rootsis tõid kokku kaunis vähe osavõtjaid aga kutsusid välja rohkesti proteste okupatsiooni vastu Eestis. Pildil demonstrandid Eesti lipuga Stokholmi Medborgarhuseti ees. All — stiliseeritud rahvariietes tantsijad esitavad stiliseeritud eesti rahvatantsu Rootsi ja N. Vene lippude taustal. Foto — Trummer

PÜHA LIHTSAMEELSUS!

Eesti iseseisvuse ajal tuli ette kohtuprotsesse, kus oli süüalusteks Peipsi- ja muid piiriäärseid elanikke, kes toimetasid salaja üle piiri Nõukogude Liitu mitmesuguseid luureandmeid. Tookord pani imestama asjaolu, et need andmed õieti osutusid nagu päris tulutuiks ja naiivseiks. Nimelt olid need andmed, mida sealtpoolt piiri sooviti niisugused, nagu teetruupide ja raudteesildade arv teatud vahemaal jne.

Hilisem kogemus on meid õpetanud, et need (sügaval iseseisvuse ajal) kogutud andmed olid venelastele hiljem, kui nende tankid veeresid üle piiri, väga tarvilikud sildade ja truupide kandejõu mõttes.

Kuid me lugesime ka sarnaste näivalt kasutute andmete andmise ikkagi keelatuks ja salakuulamiseks võimaliku vaenlase kasuks. Üllatab sellepärast ameeriklaste naiivsus selles suhtes, nende vastutulelikkus venelastele andmete andmises ja nõrk kontroll salajaste sõjaliselt tähtsate andmete hoidmisel.

Ameerika sõjalise keskuse, Pentagoni, ülimalt salajane elektroon-arvutite võrk — kirjutab näiteks nädalaleht Enquirer — on ohtlikult kättesaadav spioonidele. Üks kongressi uurijaid arvab, et sovettidel on teada kõigi nende elektroon-arvutite asukohad. Sellepärast, kui need masinad asuvad tegevusse selles, milleks nad on, võivad venelased muretseda nendega kontakti ja avastada, näiteks, kõikide Ameerika laevade asukohad üle maailma, samuti, kus viibivad Polarise allveelaevad, kui võimaliku sõja võtmepunktid.

Otse uskumatuna kõlab asjaolu, et Nõukogude Liidu saatkonna sekretärid Washingtonis, V. Orlov ja Anatoli Davidov on mõni aeg tagasi kahel korral pöördunud General Services Administration'i poole sooviga, saada kõnesolevate elektroon-arvutite nimestikku koos asukohtade äratähendamisega. Ja „detente uimastuses" on need soovid ka rahuldatud!

GSA Asst. Commissioner, Sidney Weinstein (!), on Davidovile saadetud nimistule lahkelt lisanud (tõlkes): „Kui on mingisuguseid küsimusi seoses selle dokumendiga, meie ametkond oleks hea meelega valmis Teid aitama."

Hiljuti võisime kuulda, et Ameerika Ühendriikide kohus mõistis eluks ajaks vangi Andrew Lee, kes spioneeris N. Liidu kasuks ja andis üle salajasi koode, mis võimaldavad deshiffreerida Ameerika keskluure agentuuri läkitusi. Kes on jälginud selle luureafääri käiku, peab tõsiselt imestama, kuidas üks vähem ametnik pääses oma fotokaamera kotiga läbi kolmekordse kontrollpunkti salajaste andmete hoiukohta, sealt välja viia kõige salajasemaid dokumente, neid fotografeerida ja teisel hommikul tagasi viia!

A. O.

Kaks diplomaatilist kullerit saadeti teele Moskvast Tallinna kaudu lennukiga Soome teel Pariisi. Kremli võimu-mehed kartsid, et need dokumendid võivad sattuda sakslaste kätte. Moskvast tuli korraldus, see reisilennuk Prantsuse kulleritega ja eraisikutega Soome lahel alla tulistada, mida Vene lennukid ka tegid. Üks Eesti lendur, kes lendas eraldi lennukis, diplomaatilise saadetisega lennuki julgestamiseks Tallinnast Helsingisse, andis hiljem Ameerika Saatkonnale Tallinnas seletuse selle fakti ja kuriteo kohta.

Olümpiaregatt koos nõukogude võimu aastapäevaga

ENSV Kehakultuuri- ja Spordikomitee juurde moodustati „Vabariiklik Purjespordi Keskus", et arendada purjesporti 1980. aasta olümpiamängude eel. Olümpiamängude regatt toimub Tallinnas ja välisminister Arnold Green on olümpiaadi organiseerimiskomitee üks aseesimehi ning purjespordikomitee esimees.

„Rahva Hääles" toodud ülevaates olümpiaregati ettevalmistustest Tallinnas teatas Green, et Rahvusvahelise Purjespordi Föderatsiooni otsusega on Tallinna Spordilaevade Eksperimentaal tehasele antud õigus hakata tootma rahvusvahelise „Finn"-klassi jahte olümpiaregatist osavõtjaile. Tehas, mis selleks vajab ümberkorraldamist ja väljaehitamist, viiakse üle Kopli poolsaarele.

A. Green rõhutas oma kirjutises, et Olümpiamängud 1980 langevad ühte „nõukogude võimu taaskehtestamise aastapäevaga" ja sel puhul on Tallinnas oodata ulatuslikke kultuuriüritusi, nagu laulupidu ja rahvastevaheline laulukooride festival. Nendega tähistatakse aastapäeva ja neid saavad kaasa elada ka olümpiaregati külalised.

Samal ajal, just siis kui kodumaal pühitsetakse „nõukogude võimu taaskehtestamise" 40. aastapäeva, toimub Stokholmis ESTO-80. Seekord okupeeritud kodumaale võimalikult kõige lähemas linnas. Helsingi järel on Stokholm Tallinnale lähem Euroopa pealinn, otsejoones vaid kriipsu võrra kaugemal Helsingist. („Teataja")

Probleemid olümpiaehitustega Eestis

Pirital ehitatakse purjetamiskeskust, mis peab valmis saama 1980, et võtta vastu olümpiaadikülalisi. Ehitamise juures on kerkinud üles rida tehnilisi — pigemini küll administratiivset laadi — probleeme, mis sunnivad Rahva Hääle selles osas sõna võtma.

„Praegu on hotelli kuuest korpusest kolmel katus peal. Kus aga katus peal, seal peaksid käima täie hooga sanitaartehnilised tööd. Paraku nii see aga pole. Objektil pole ühtegi (!) sanitaartehnikut... Toitluskorpuse ehitamist takistab armatuuri puudus... Pikisilmi oodatav armatuur ei saabu... Hotelli ühe korpuse tarbeks pole laetalasid.

Tõelist muret tekitab Pirita tee sulgemine. See häirib ka purjespordikeskuse varustamist..."

Vajati spetsiaaltöölisi ja komandeeriti need kohale teistest keskustest — igaühest neli meest (kokku 28). Tuli aga kohale seitse meest — ja komandeeritud mitte kaheks kuuks vaid kaheks nädalaks.

Rahva Hääl kommenteerib: „Niimoodi käskkirju muidugi ei täideta!" (EPL)

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"
H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. — „MEIE ELU" tellimishinnad:

Kanadas: 1 a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. 23.00, 6 k. $12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. 23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

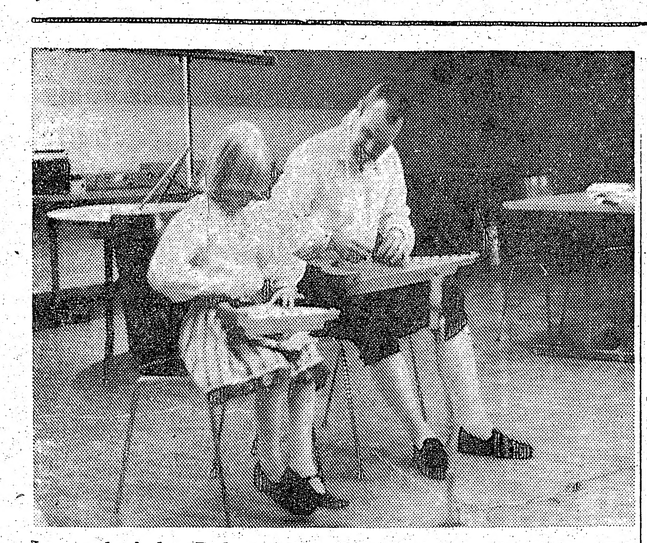

Insener dr. Andres Peekna ja tütar Heli mängimas eesti muinaskandlel, mis valmistatud vastavalt säilunud mõõdetele ja kirjeldustele.
Foto — O. Haamer

Eesti muinaskannel

Dr. Andres Peekna pidas 30. augustil Tartu Instituudis paaritunnilise loengu muinaskandlest rohkearvulisele asjahuvilistele. Ettekannet selgitasid valguspildid ja muidugi ka kandlemäng, milles abistasid A. Peekna pisike tütar Heli ja Hanno Pool.

Dr. E. Aruja Tartu Instituudi esimehena tutvustas dr. A. Peeknat, kes omab doktori kraadi füüsika alal ja töötab praegu USA sõjaväe inseneride osakonnas kavandaja-insenerina veeteede ehitamisel. Kandlemäng ja huvi muinaskandle vastu on ta kõrval harrastuseks.

Oma ettekandes dr. A. Peekna selgitas kandle, kui ühe vanema muusikainstrumendi ajaloolist arengut. Algkannelt tunti Läänemere kallastel ja Soomes juba 2000 aastat tagasi ja see oli väga primitiivse ehitusviisiga, peamiselt ühest puust väljaõõnestatud ja ainult kuue keelega. Oma algkuju kaotas kannel juba 18. sajandil. Ta asendati moodsama kujuga ja palju suurema keeltearvuga instrumendiga. Moodsal kandlel demonstreeris mängu Hanno Pool.

Loengu lõpul kuulajaskond avaldas oma tänu tugeva aplausiga. Henny Aruja andis üle kingi väiksele Heli Peeknale.

-r-

Heldur Kuusik võitis esiküti tiitli

T. E. Ö. J. S. korraldusel toimus 28. aug. laskevõistlus haavlipüssist. Esikohale tuli H. Kuusik, seega H. Kuusik kaitses Labatts'i Co. poolt väljapandud rändkarikat 1977 aastal. Teisele kohale tuli A. Nüüd, kolmandaks E. Püss, järgnesid M. Veskimäe, E. Saar, I. Sambla ja K. Paap.

☆

Seltsi 1977. a. sügisene havipüügi võistlus toimub 10. sept. Simcoe järve Royal Beachi vetel. Kogunemine kell 7.00 e.l. Park Motelli restorani vastas oleval Texaco bensiini jaama parkimise platsil. Võistluse algus kell 8.00 e.l. Lähemat informatsiooni võistluse korra kohta antakse kogunemise kohal.

☆

Balti meeskondade vaheline traditsiooniline laskevõistlus haavlipüssist toimub 17. sept. Läti Jahiseltsi korraldusel Hamiltonis „Lielupe" laskerajal, algusega kell 9.00 e.l. Palutakse kõigi laskehuviliste osavõttu. Võistlusest osavõtjaid palutakse helistada laskevõistluse üldkorraldajale E. Saar'ele tel. 425-9978 hiljemalt 14. sept. Laskemoon on võistlusest osavõtjatele seltsi poolt tasuta.

Juhatus

Tunnustus Peetri kogudusele ja kirikule

Usuelu käsitavas osas „Toronto SUN" avaldas 2. sept. pikema kirjutise Wilson McConnell'i poolt eestlaste Peetri koguduse ja kiriku kohta. Kirjutises on toodud ära Peetri koguduse saamislugu, alates asutamisest St. John'i kiriku juures Concord Avenuel, õpet. Oskar Puhmi juhtimisel. Nüüd on kogudusel 4100 liiget ja moodne kirik Mt. Pleasant Rd. Järgneb üksikasjalik kirjeldus kiriku arhitektuurist, kus antakse tunnustus arh. Michael Bach'i kavandile. Oma vabalt seisva rõduga oli see Toronto linna ehitusosakonnale selliseks uudsuseks, et sinna ei lubatud asetada orelit, nagu M. Bachi poolt kavandatud. Alles viimase kiriku ümberehituse juures saadi selleks luba ja orel asetati sinna kuhu ta esialgse kavandi kohaselt oli ette nähtud.

Kirjeldusele on lisatud juurde kiriku ülesvõte.

-k.

Kilomeetrid tulevad

(CANADIAN SCENE) — Juba enne septembri lõppu on kõik Kanada maanteede sildid ümber muudetud meetrimõõdustikule. Kiirus jääb põhiliselt samaks, kuid 60 miili asemel tunnis näitavad sildid nüüd 100 km tunnis. Teedel, kus varem kiiruse ülemmääraks oli 50 miili tunnis, on nüüd 80 kilomeetrit tunnis. Kilomeetritesse on ümber arvestatud ka sildid, mis näitavad distantse. Ning õlikompaniid on alustanud bensiinijaamade pumpade ümberseadmist meetrimõõdustikule, kuna bensiini ei müüda tulevikus enam gallonites vaid liitrites.

Kanadlased on juba harjunud, et nad saavad oma ilmateated meetrimõõdustikus. Kuumuselaine, mis tõstis temperatuuri 90 kraadile Fahrenheiti järele, viib selle nüüd veidi üle 30 kraadi Celsiuse järele. Uus süsteem on lihtne kui meie ei hakka seda endistesse mõõtudesse ümber arvestama. Meetrimõõdustik muutub meile koduseks, kinnitab Metrication Commission, kui meie hakkame mõtlema meetrimõõdustikus.

Peetri koguduse naisring

alustab sügise tegevusega kolmapäeval, 14. septembril alates kell 6 õhtul. Uued liikmed kutsutud! Ühinege naisringiga ja andke aega, abi ja andeid oma koguduse heaks!

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage TORONTO EESTI ÜHISPANGA madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD ..... **9.5% aastas**
Intressid arvestatakse veerandaasta viisi. laenud on lahtised

PERSONAALLAENUD ..... **10.2% aastas**

Personaallaenud on laenuvõtja surma ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10,000.00 ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD

SUUSKADE VÄLJAMÜÜK

Lattu jäänud suusakomplektid väga soodsalt
Suusakomplekt (suusad, saapad, mähised, kontsaplekid)

alates $65.–

20—50% HINNAALANDUST riiderestidelt, klaaskaupadelt, roostevaba nugadelt-kahvlitelt-lusikatelt — sortidelt, milliseid enam ei valmistata.

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST

2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 — TELEFON 483-6650

Äri lahtioleku ajad: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30 ja laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. — Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Avatud teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—2. Esmaspäeval suletud.

Toronto raamatukogul uus kodu

(CANADIAN SCENE) — Üks suuremaid, ja kahtlemata kõige uuem, teadmete raamatukogusid Põhja-Ameerikas avatakse Torontos ametlikult 15. septembril. Uus Metropolitan Toronto Library, mis asub Yonge tänaval ühe bloki võrra Bloor'i tänavast põhja pool, on ehitamisel olnud juba kaks ja pool aastat. Enne selle raamatukogu avamist tuli läbi viia suur ja väga komplitseeritud kolimine College'i tänaval asuvast vanast raamatukogust (Central Library), mis oli jäänud väikeseks selleks, et täita teadmete- ja laenuraamatukogu ülesandeid. Kolimine toimus kuus nädalat ja selle aja kestel viidi uude raamatukokku 900.000 raamatut, 30.000 kaarti, 500.000 pilti, 12.000 heliplaati, 5000 filmi ning suurel arvul ajakirju, perioodilisi trükitooteid, helilinte, mikrofilme, teatri programme ja ajalehti. Kõigi nende artiklite kolimiseks vajati 26.000 kasti ning kõik raamatud ja esemed tulid hoolikalt siltidega varustada ja kirja panna.

Uus ehitus ei ole mitte ainult nägus, vaid ka praktiline, kuna selle planeerimisel on arvestatud paljude ehitajate ja raamatukoguhoidjate kogemustega siin ja sealpool Atlandi. Raamatukogul on üldsusele kasutatavad alad avatud raamaturiiulitega iga korruse esiosas, kuna tagapool on ametkonna tööruumid ja suletud raamaturiiulid. Hoone kogu pindala on 364.000 ruutjalga. Ning paljude muude teeninduste kõrval on raamatuid, filme ja helilinte kasutada ka mitmes teises keeles peale inglise ja prantsuse keelte, kaasaarvatud itaalia, hispaania, portugali ja ungari keeled.

Sotsiaalkindlustuse numbrid

(CANADIAN SCENE) — Kanada tööjõu- ja immigratsiooniminister Cullen on teinud teatavaks, et uute korralduste kohaselt on võimalik saada oma sotsiaalkindlustuse numbrit lähemast Unemployment Insurance'i büroost. Varem pidid numbri taotlejad saatma kirjaliku avalduse Ottawasse.

Minister Cullen kinnitab, et nüüd on kõik Unemployment Insurance bürood volitatud neid dokumente kinnitama, mis tõestavad isiku identsust ja kodakondsuse staatust ning seejärele võivad nad viivitamatult välja anda sotsiaalkindlustuse numbri. Sooviavalduste esitajatel peab olema isiku tõestamiseks originaalne sünnitunnistus või mõni teine dokument, näiteks autosõidu luba või koolitunnistus. Olulised on ka kodakondsuse tunnistus või immigratsiooni paberid.

Pärast seda kui sotsiaalkindlustuse number kehtestati Ottawas 1964. aastal on Ottawas väljastatud üheksateist miljonit numbrit. Iga päev väljastatakse umbes 7000 kaarti.

Majanduselu

TULUMAKS JA SISSETULEK

Tulumaksu lehe täitmine muutub iga aasta keerulisemaks. Sellest on tekkimas iseseisev elukutse. Tavaline kodanik on rõõmus, kui tulumaksu leht näitab, et saab riigilt mõnisada dollarit tagasi. Ta ei mõtle nendele tuhandetele dollaritele, mida riik on tema napist sissetulekust aasta jooksul seaduslikult ära võtnud. Veel vähem mõtleb ta kombinatsioonidele, kuidas juhtida oma sissetulek seaduslikult iseenda taskusse. Järgnev artiklite seeria tahab lugejale näidata, kui olulist osa mängib tulumaks kodaniku raha majandamises.

1976 aastal oli Ontarios tulumaksu ülemmääraks 66% sissetulekust. $31,000 sissetulekust läheb $11,000 tulumaksuks. Riigikassa saab igast teenitud dollarist 55 senti endale $51,000 sissetulekust alates võetakse tulumaksu 60% sissetulekust ja üle 78,000 dollarilised sissetulekud kaotavad 66% riigikassasse. Tähendab, iga teenitud dollarist läheb kodaniku taskusse ainult 34 senti.

Sissetulekust hammustab suure tüki tulumaks ja inflatsioon sööb säästud ära. Kodanik on sunnitud investeerima, et sellest kahest pahest pääseda.

Investeerimisel on väga oluline teada, kuidas sellest saadud sissetulekut tulumaksustatakse. Kui palju läheb riigikassasse, ja kuipalju oma taskusse? Kui suur on puhaskasu — sissetulek pärast tulumaksu.

Allpool toon näite kahest investeerimise võimalusest.

Milline investeering annab rohkem puhaskasu, kas 7%-line aktsia või 10%-line bond?

	7½% aktsia	10% bond
Sissetulek	7.5	10.0
1/3 Gross-up	2.5	—
Taxable Income	10.0	10.0
Tulumaks sellest (60%)	6.0	6.0
Dividend Tax Credit	2.5	—
Tulumaks	3.5	6.0
Puhaskasu	4.0	4.0

Et saada sama puhaskasu, peame investeerima bondidesse $1.00, aktsiatesse aga ainult 75 senti. Teoreetiline süsteem aga ei ole nii täpne. Tegelikult on Dividend Tax Credit kõrgem, kui 1/3 Gross-up. Ontarios on see 34.8%. Sellega oleks ülaltoodud puhaskasu aktsia investeerimisel 4% asemel 4.3%. Dividend Tax Credit'it lubatakse ainult Kanada kompaniide aktsiate pealt saadud sissetulekust (Quebec kaasa arvatud!), kuna dividend makstakse kompanii sissetulekust, millest on tulumaks maha arvestatud. Bondide puhul seda hüvitust ei ole, väljaarvatud nn. „Income Bonds".

Sellega oleksid tulumaksu ülemmääraks dividend sissetulekust $31,000-elt 36%, $51,000-elt 43% ja $78,000-elt 50%.

Vally Johanson

„Estonia" orkestri

esimene harjutus toimub 15. sept. Eesti Majas kell 8 õhtul. Palutakse kõiki orkestri liikmeid kohal olla.

Ees on tegevuserohke aasta kontsertide näol nii eestlastele kui ka teistele. Palutakse kõiki orkestri liikmeid, kel on tutvusi eesti koolinoorte seas, kes kooli orkestris mängivad, tutvustada neile „Estonia" orkestrit ja paluda neid ühinema meie orkestriga.

Eesti emad ja isad! Kas pole kena pilt, kui teie tütred ja pojad „Estonia" orkestri ridades annavad kontserti laulupidudel, aktustel või muudel üritustel? Nii siis — tere tulemast noored mängijad!

Regulaarsed harjutused toimuvad igal neljapäeval kell 8 õhtul. Informatsiooniks palutakse helistada Herbert Kasenurm — 244-4750 või Voldemar Gustavson — 487-0263.

Metsaülikool lõppes

Nädalpäevad kestnud järjekordne Kotkajärve Metsaülikool lõppes 27. augustil. Loenguid pidasid Arvo Naelapea, Heino Susi, Toivo Raun, Mari Veskoja, Vello Salo, Asta Willmann, Mai Treude ja Tõnu Parming. Õpperühmasid ja seminarisid juhatasid Juhan Kurrik, Oscar Müllerbeck, Valli Naelapea, Vello Salo, Olev Träss, Vootele Vaska, Evi Vellenurm, Heino Susi, Jaak Rakfeldt. Huviringisid juhatasid Andres Peekna, Peeter Sepp, Vello Soots, Osvald Timmas, Linda Valter, Mari Veskoja. Lühiloenguid pidasid Ellen Lipp, Mare Tiido ja Andres Jüriado.

Tel. (416) 466-1951
466-1502

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8

MEIE ARIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks. ● Samuti käsitöö kinkeesemeid — KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal. Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Saadaval —

pagarisaadused ja delikatessid, soome kardemonisai, sepik ja rukkileib.

Maitsvad tordid ja muud kohapeal küpsetatud euroopamaitselised pagarisaadused.

Spetsiaal tordid ja sünnipäeva kringlid tellimise peale.

Euroopa delikatessid, konservid, juustud, suitsusingid, suitsuribid ja soolaheeringad. Suitsukalkunid tellimise peale.

HILLSIDE BAKERY
SOOME PAGAR.

2851 LAWRENCE AVE., E. (Brimley). — Tel. 261-2238

Eestlase kalapaadis

„SUURTE" JAHIL VAIKSEL OOKEANIL

„Katsume homme hommikul kella 4—5 vahel välja minna", oli Vello Tamme asjalik otsus ühel augustikuu õhtul Uclueleti (hääldatakse Juklulet) linnakeses Vancouveri saare läänekaldal. Vello Tamm on elukutseline kalamees. Juba ligi 14 aastat.

Saimegi paadi kai äärest liikuma järgmise hommiku varases aovalguses. Kaks paati just läksid välja meie eel, teised jäid kõik veel sadamasse.

Vello pani diiselile kohe tuurid peale. „Tõmbab oma 8 sõlme". Tuled kanali serval liikusid üsna kiiresti. Varsti olimegi lahtises ookeanis.

„Hoia sa rooli, ma lähen vaatan veidi väljas". Ei ma teadnud, mis ta sinna läks. Pärast selgus, et oli stabilisaatorid sisse lasknud. Need vähendavad paadi külgepidi kõikumist.

Aeglased lained rullisid paati üsna kenasti. Mõtlesin endamisi, et kui selline rullimine kestab terve päeva, ei tea kuidas merehaigusega jääb? Aga õnneks ei kestnud kogu päeva, jäi palju vaiksemaks, kui päike välja tuli.

Kalastamise kohani tuli tossutada täismootoriga üle tunni. Siis tõmmati tuurid alla ja hakkas õngede sisselaskmine. See on üsna keeruline operatsioon. Raske kirjeldada. Õngesid on arvult umb. 40. Et nad sassi ei lähe.

Paadi ehitajad on sassimineku probleemi kenasti ära lahendanud. Nad on pannud paadile masti kõrvale veel ühe masti kummagile poole, milliseid saab külje peale alla lasta. Nende küljemastidega saabki viia õngenöörid paadist eemale.

Lugu on lihtsalt nii, et kummagi masti küljest läheb alla vette 3 terasvaierit, milledel igal raske tinapomm otsas. Nende vaierite küljes ongi õngenöörid, umbes paari meetri vahedega.

Esimene asi õngede sisselaskmisel ongi tinapommi vette viskamine. Kui see oma raskusega on juba paraja osa terasvaierit rulli pealt maha kerinud, pannakse rullile pidur peale ja kinnitatakse esimene õngenöör konksuga vaieri külge. Siis lastakse vaieril vajuda kuni järgmise märgini ja pannakse talle külge järgmine õngenöör. Märgid vaieri küljes on nagu pisikesed pronksnöövid, mis vaieri kerimist rulli peale ei takista. Olenedes merepõhja sügavusest, saab iga vaier endale külge 5—7 õngenööri.

Kui kõik õnged on vette lastud, siis ei ole Vello Tammel enam aega nina nuusata. Nüüd peab ta valvama kuut vaierit kahelpool paati, et kas on märki kala „näkkamisest", ta peab jälgima paadi kurssi ja teisi paate ja laevu ligiduses, tal tuleb ka kalad ära puhastada, kui need on veest välja tõmmatud. Olgu silmad ees ja taga ja käed käigu kärmesti, kui on saaki. Ja raadio peal peab ka kõrva hoidma, et kas sealt ei tule mõnda teadet või kuulujuttu, mis on kasulik teada.

Iga kalamehe salajane soov on kätte saada seda „suurt" kala. Vello Tammel see õnn juba naerataski esimese poole tunni jooksul, aga ... ära läks. Sai küll kerida selle eluka üsna paadi ligidale, kuid siis käis vees üks kiire liigutus ja, — läinud oli suur kala ühes õngega. „Kas ei peaks katsuma jämedamat õngenööri?" püüdsin olla tagantjärele tark. „Mul on nöörid 60 naela tugevusega, kui jämedamat tarvitada, siis kala ei tule enam ligi," seletas Vello oma kogemuste järgi. „Kui suur võis olla see kala, mis ära läks?" „Küllap ta oli nii 20—30 naela vahel". Sellisel põrakal on nähtavasti nii tugev löögijõud, et Vello nöör ei pidanud vastu. Kahjuks. (Või kala õnneks!)

Aga keskmise suurusega kalu (8—12 naela) hakkas varsti kogunema kalakasti põhjale. Vello aina keris ühe ja teise terasvaieri üles (hüdraulise mootori jõul) ja viskas laksatades kalakasti, kui mõne õnge otsas siples hõbedane lõhe.

Vaierite üleskerimisel peab õngenööride konksud vaierite küljest kõik ära võtma, olgu neil kala otsas või mitte. Vaieri tagasilaksmisel tulevad need nöörid oma konksudega jälle uuesti külge kinnitada. Ei saa nii, et võtad ainult selle õnge lahti, kus kala on otsas. Hulk liigutusi tuleb teha asjatult, aga sinna pole parata.

Kalade puhastamisele saab Vello asuda siis, kui õngenöörid on „vaiksed". Paadi põhjal taga ahtris püsti seistes teeb ta kõik oma tööd. Paadi ehitajad on hästi välja rehkendanud. Liikumise ruumi seal augus on mehel ainult üks tubli samm kummagile poole. Sellest on küllalt, et ulatada kõikide õngenöörideni ja kalakastini. Aga selja peale mõjub see alaline püstiseismine kõvasti, sest jalgealune ju kõigub kogu aeg ...

Ah et, miks see paat kursist ära ei lähe, kui Vello kaladega tiendab. Vaat seal tuleb automaat-piloot abiks. Ja eraldi tüüriratas ja diiselmootori kontrollnupp on tal ka taga paadi päras, ei pruugi joosta pikki paati ette kajutisse, kui on vaja muuta kiirust või kurssi. Vello töötab üksi, tal pole abilist.

„Kaugel me oleme rannast" usutlen kaptenit.

„Umbes 15 miili" tuleb vastus, kui ta on takseerinud rannajoont ja sisemaalt paistvaid Vancouveri saare mägesid. Näidates vastassuunas ütleb: „sealpool on ligem peatus Jaapani rand".

Pärastlõunat jäälb kalade „näkkamine" harvemaks. Vello otsustab proovida kella 5-ni ja siis kerib ta õnged sisse. Paadile seatakse uus kurss ja diiselile pannakse kõrgemad tuurid. Kulub ligemale kaks tundi kui jälle läbistame sadamasuu. Kanali ääres on näha üle poole tosina laohoone, kus kalameestelt vendé saaki vastu võetakse. Vello tüürib ühe tuttava kompanii silda ja annab seal ära oma laadugi. Kalu saab arvu järele 34. Veerand tunni pärast tuleb Vello kontori juures paati tagasi, käes värske rahatshekk. Dollarite summa näitab 272.30. „Täna ei vedanud" nuriseb kalamees. „Kas sellest siis on vähe?" „Vähe jah. Kolmsada peaks tegema päevas, vähemalt 300.—" kinnitab Vello.

Püügihooaeg kestab umbes 4 kuud. Kui arvestada selle aja kohta 100 püügipäeva ja võtta 300 dollarit päevas, siis saame aasta sissetulekuks 30.000.—. „See on miinimum", seletab Vello. „Mõned paadid teevad kuni 100.000.— aastas".

Olgu dollaritega kuidas on, aga iga mees selle ametiga hakkama ei saa, mõtlen endamisi, kui sammume rannas ootava auto poole. Õnn oli, et juhtus ilus päikesepaisteline ilm. Oleks olnud tuult ja maru, mis siis ...?!

A. J.

KIRJANDUS·KUNST·KULTUUR

Kunstiarutlus

Avaramaid võimalusi ESTO 1980-al

Kuna meie kahe viimase ülemaailmse kokkutulemise — ÜEP-1972 ja Esto-76 järele sai mõlemate kunstinäitused küllaltki kritiseerivate arvustuste osaliseks, — sellele vaatamata, et mõlemal olid kõige kaalutumalt valitud korraldavad toimkonnad, kes ka kogu oma ülesande kõige hoolikamalt läbi viisid, — ei ole vist üleliigne eelolevale Esto-1980-le vastu minnes mõningaid eelmiste näituste arvustustes mainitud probleeme veel kord pisut puudutada. Näituste tase olnud ebaühtlane ja nõrk, ning paistnud silma, et suur osa meie vanemaid, nimekamaid kunstnikke, peamiselt Rootsist, puudunud üldse.

Sellele on juba mõnelt poolt vastatud, et kaaluvamaks põhjuseks oli kaugus ning sellest tingituna suuremad kulud pakkimisel, kindlustamisel, saatmisel jne. Aga päris eemalepeletavalt, kui mitte otse haavavalt, pidi küll meie rahvamuugi juba oma „esinemise- ja tunnustuseksamid" sooritanud vanameistreid solvama Esto-76 puhul — zhürii. Nii ongi juba soovitatud korraldada see eelolev kunstinäitus isiklike kutsete põhjal. Kuid oi-oi! Missugune tüli ja pahandus sellest jälle võib tulla! Ehk on siis juba õiglasem korraldada samal ajal ja võimalikult samas hoones mitu eraldi näitust: esimene, ilma zhüriita, ainult meie vanameistreile, kusjuures ehk piir tõmmata Eesti vabariigiaegse kooliga ja tunnustusega kunstnike, ka juba puhkama läinute, järele, esitades neilt igalt tingimata rohkemgi, kui vaid 3 tööd, — kui ruum lubab kas või iga kohta keskmiselt 10 või veelgi enam. Oleks omalgi, meil, vanadel, neid mullusel kunstiaardeid jälle kord tore näha saada, seda enam, et pikkadele pagulasaastatele vaatamata meil on vaid paar väikest kunstikogu olemas, kuid needki tohutu kauguste tõttu kättesaadavad vaid vähestele. Eriti tähtis oleks aga sellise kogu näituselepanek meie noortele, kelledest paljudel pole senini näha olnud õieti mitte midagi, kuuldud vaid mõned üksikud nimed.

Aga sama tähtis on näha saada ka mis meie oleme saavutanud ja kuhu jõudnud oma pagulusajal võrsunud ja maailma eri nurkades õppinud ja innustust ning sageli ka oma asukohamaades tunnustustki leidnud uuskunstnike arvel. Muidugi, see näitus tuleb oma koolilt (või mittekoolilt), teemalt, materjalilt, käsitluselt jne. väga ebaühtlane, aga: c'est la vie! Nii valib selle näituse nüüdki zhürii kokkusaadetud värvilistest diapositiividest, kui ei leidu siia mõnda veelgi paremat selekteerimise viisi.

Ja siis liitub neile kahele näitusele juurde tingimata veel kolmas: meie noorkunstnike, või õigemini — kunstnike-kandidaatide — näitus. See on meie tulevik, kellele ka peame uksed lahti hoidma ja neile ka omalt poolt aitama teed siluda. Need on üldiselt noored, meie noored, alles kunstikoolide õpilased või ka iseõppijad, kelle tööd on juba siin-seal esinenud ja omavahelistelt näitustelt ja mujalt natuke avalikku tähelepanu ja hindamistki leidnud, kuid kellel puuduvad veel need „vähemalt kahest zhüriiga näitusest" osavõtt. Andkem neile nüüd see esimenegi suurem võimalus ja aidakem neile ka omalt poolt avada uks välja, vabadusse, kõigi kõrguste poole.

TIIU KADAK

Aleks Rannit Virginia ülikooli audoktoriks

Yale ülikooli õppejõud mag. Aleksis Rannit on vastavalt „MacDowell Colony Fellows in the News" (nr. 3, 1977) teatel valitud Charlottenvilles asuva Virginia ülikooli audoktoriks. Samas ülikoolis korraldati suurem näitus, luule ettekande õhtu ja sümpoosium A. Ranniti toodangu austamiseks. A. Rannit on eesti kvantitatiivse luule isa ja avaldanud paguluses rea kõrge esteetilise tasemega luulekogusid. Ta on korduvalt olnud Rahvusvahelise PEN-i kongressidel Eesti PEN klubi peaesindaja. A. R. sai üle-ameerikalikult kuulsaks, kui eminentsem N. Vene pagulane ja Nobeli laureaat A. I. Solzhenitsõn viibis kümmekond päeva tema kodus külalisena.

RAAMATUTE RAAMAT MEIE RAHVA KEELES

Kristlased on ligi 2000 aasta jooksul kutsunud Piiblit Jumala Sõnaks, s.t. raamatuks, mille kaudu Jumal kõneleb meie hingega kõigest sellest, mis tähtis meie elule ja igavikule. Teoloogiliselt väljendatakse seda nõnda, et Piibel on Jumalast inspireeritud raamat. Praktiliselt on Piibel Jumala leib meie hingele.

Eestikeelse piiblitõlke esialgsete tulemuste kohta meil on säilunud andmeid mag. Henricus Stahli suures tuhandeleheküljelises käsiraamatus, mis hakkas ilmuma a. 1632, s.o. samal aastal, mil asutati Tartu Ülikool.

Tingituna sõdadest ja rasketest nälja ja katku aegadest, ilmus Uus Testament esmakordselt tervikuna meie rahva keeles a. 1686, seega 290 aastat tagasi. Tõlge oli tehtud originaalsest kreeka keelest Lõuna-Eesti murdesse. Põhja-Eesti murdes Uus Testament sai ilmuda alles pärast Põhjasõda, a. 1715. Kogu Piibel, mis sisaldas tervikuna Vana ja Uue Testamendi, ilmus a. 1739.

See Piibel jäi 200 aastaks teenima meie rahvast. Tõlget redigeeriti keeleliselt aga põhiliselt oli see 1739. a. Piibel.

Eesti riikliku iseseisvuse ajal pühendati Kiriku poolt tõsist tähelepanu uue eestikeelse piiblitõlke saamisele. Selle töö tulemusena ilmus Uus Testament moodsas eesti keeles. Tõlke valmistas praost Harald Vilhelm Põld. See tõlge teenis eestlasi iseseisvuse lõpuaastail, paguluses ja on aluseks ka uuele Eesti Piiblile, mis ilmus Londonis a. 1968.

Praost Harald V. Põld oli väljapaistvate võimetega usuteadlane ja hea kreeka, heebrea ja eesti keele tundja. 1934. aastal valmis temalt ka Vana Testamendi moodne tõlge. Kui kommunistid meie maa vallutasid, sattus see käsikiri tõenäoliselt nende kätte ja hävitati. Teiseks võimaluseks on, et ta peideti võõra ja usule vaenuliku võimu eest.

Nii siis tuli paguluses viibival Eesti Kirikul kanda hoolt selle tähtsa raamatu uue tõlke valmistamise eest. Aastatepikkuse väärtusliku ja põhjaliku töö tulemusena valmis uus Vana Testamendi tõlge õp. Endel Kõppu töö viljana.

Piibel on nüüd tervikuna meie aja eesti keeles kättesaadav vabaduses elavale eestlaskonnale. Kodumaa on sellele raamatule endiselt suletud. Seda rohkem on meil põhjust oma Eesti Piiblit ustavalt kasutada, lähenedes kodumaalt lahkumise aastapäevale ja järgnedes juhtmõttele: „Lugege iga päev Jumala Sõna".

Rudolf Kiviranna

JUTUAJAMINE EVA WILSON-MÄRTSONIGA

Eva Wilson-Märtsoni nimi on tõusnud viimaste aastat jooksul komeedina muusikataevasse. Ta on tutvusta eesti muusikat paljudes välisriikides ning esinenud hea eduga ka eestlastele ning saanud kõikjal kiitvad arvustused. Eestlaste kultuuriõhtu puhul Geislingenis küsitles sümpaatset kunstnikku meie lehe kaastööline Saksamaal:

„Proua Märtson, teie olete esinenud Saksamaal ja mitmes välisriigis nii eestlastele kui ka muulastele ning saanud rohkel arvul ülikiitvaid arvustusi. Kunas teie alustasite laulmisega?"

„Aastal 1963 Stuttgartis tolleaegse Stuttgarti konservatooriumi direktor prof. Hermann Reutteri soovitusel, kellele ette laulsin, ning kes saatis mind oivalise lauluõpetaja prof. Friedel Mielsch-Niedi juurde."

„Mis rahvusest on teie vanemad?"

„Ema prantslanna Carmen Wilson, isa inglane Henry Wilson."

„Kus studeerisite muusikat?"

„Algul Stuttgartis, alates 1965. a. Hannoveris. Eriala oli ooper koos lavalõpmikuga. Edasi sooritasin riikliku katse muusikaõpetajatele."

„Kunas tulite ülesaksamaalisel võistlusel noortele kunstnikele esikohale?"

„Aastal 1972 koos kontserdikohustusega kogu Saksamaal."

„Kellena tegutsete praegu?"

„Minu kontserdikohustuste kõrval (lauluõhtud, oratooriumikontserdid, reisid, ringhäälingueülesvõtted) olen dotsendiks Hannoveri pedag. ülikooli lauluklassis. Ma õpetan meeleldi ning mul on praegu 24 üliõpilast."

„Mis oli tõukeks, et teie nii intensiivselt pühendute eesti muusikale, ehkki teie soontes ei voola tilkagi eesti verd?

„Esimese impulsi andis loomulikult minu mees. Seejärele tuli kauaaegne koostöö hr. Karl Bergemanniga, kes sel ajal juba tegi heliplaadiülesvõtteid Naan Põlluga ning on eesti lauluvaramust väga vaimustatud. Meie võtsime algul mõned eesti laulud repertuaari ning nüüd kasvab see koostöös minu mehe ja hr. Bergemanniga."

„Kuidas hindate eesti muusikat?"

„Eesti muusika fastsineerivaks elemendiks on kompositsioonide tegelik omakõla, olgu see rahvalaulude või klassikaliste muusikapalade juures. Mis puutub vokaalmuusikasse, siis on see väga avarmeloodiline, värvirohke ja hästi kujundatav. Ka moodsamad komponistid (Tubin, Raid j.t.) on need omadused, selle omakõla säilitanud. Huvitav on märkida, et ühel eesti laulude tutvustamisõhtul Bostoni ülikooli juures reageerisid noored ameerika tundengid vaimustatult ning palusid saata noodimaterjali."

„Kes on teie lemmikkomponist eesti heliloojate hulgas?"

„Neid on mitu. Kõige meelsamini laulan kompositsioone J. Aavikult, M. Saarelt ja E. Tubinalt. Väga hästi meeldib mulle ka E. Arro oreliso-naat, millest minu mees omab originaalmanuskripti."

„Teie intrepeerite eesti laule sellise andumuse ja veenvusega nagu oleksite sündinud eestlanna. Mis viisil olete õppinud tundma eesti rahva hinge, ajalugu ja saatust?"

„Palju tänu armsa komplimendi eest, mis julgustab alati edasi õppima. Loomulikult olen ma eluga koos oma mehega õppinud tundma Eesti saatust. Mitmed minu mehe kohtumised kaasmaalastega näitasid alati elavaid kirjeldusi, inimlikus ja rahvuslikus siduvuses. Et mind sellesse ringi vastu võeti on mulle alati olnud armsaks mälestuseks. Nende kogemuste ja meie ühise elu läbi ma rõõmustan, kui ma eesti laule lauldes äratan rõõmu ja osavõttu. Seda soovib lõppeks iga interpreet, kui ta seisab poodiumil."

„Kui ulatuslik on teie repertuaar eesti lauludest?"

„Kogusummas on neid umbes 60. Mõni päev tagasi sain ma uusi kompositsioone otse Tallinnast."

„Kus oli teie karjääri suurim edu?"

„Minu suurimaks eduks oli lauludeõhtu New Yorgis Carnegie-Recital-Hallis ja kontsert Biennale puhul 1976. a. Veneetsias."

„Kus oli teil kõige tänulikum publik?"

„Tegelikult ma tunnen ainult tänulikku publikut ning see teeb laulmise nii ilusaks."

„Mitu kontserti annate läbilõikes aastas?"

„Väga vaheldu valt. Nüüd lauluõpetajana tegutsedes pole pikad reisid nii sageli võimalikud — annan umbes 30—50 kontserti aastas."

„Teie tulevikukavatsused?"

„Mu suureks unistuseks on külalisangazhement ooperilaval. Kas see täide läheb, seda näitab tänavune aasta. Meeleldi korraldaksin ka kursusi lauluvaramust — eelkõige Richard Straussi ja eesti kompositsioonidest — üliõpilastele. Võib-olla avaneb mulle see võimalus Los Angelesi ülikooli juures, kus tänavu tegin heliülesvõtteid ringhäälingule. Ikka edasi võib üles ehitada lauljannaelukutset — ainult kõik see võtab väga palju aega, hoolt, püsivust, vastupidavusvõimet ja veidi õnne!"

„On teil kavas turnee Põhja-Ameerika mandrile või Rootsi?"

„Pärast meie selleaastast kontsertreisi (Vancouver, San Francisco ja Los Angeles), saime uusi järelpärimisi ka seoses Goethe-instituudiga ja ülikoolidega. Nii on kavas uus konsert samades linnades 1978. a. märtsis, kus meie seoses saksa organisatsioonidega tahame anda kontserte eesti lauludega. Peale selle on meil küllakutseid ka Itaaliast."

-kk

„MEIE ELU' 'talituses on müügil kõik paguluses ilmunud ilukirjandus ja suures valikus heliplaadid.

MARIE UNDERI ELURAAMAT II

Artur Adson, Esseid. Hinnanguid. Bibliograafiat (Lund, Kirjastus Vaba Eesti), 1974. Lk. 226.

Teos algab Friedebert Tuglase siira kirjutusega „Rõõm ühest sõprusest", mis ilmus „Loomingus", 1933, nr. 3, Marie Underi 50 a. juubeli puhul. See artikkel sisaldab ainult mälestuspilte Tuglase kohtamisest ja sõprusest Underiga; kirjutus lõpeb sõnadega: „On nimelt rõõm olla suure ande kaasaeglane ja tohtida teda ta tähtpäeval sõbrana tervitada".

Järgnev stiilitihe artikkel, „Varasem Under", Gustav Suitsu sulest, analüüsib noore Underi loomingut (ka see kirjutus on võetud eelnimetatud „Loomingu" numbrist). Pärast sonettide iseloomustamist kui täis lõõma ja tuld ja pitsivahtu, eritleb ja vaatleb Suits Underi sõnamaalilist tehnikat sõnapiltide esitlemisel loodusest, mis sarnanevad Konrad Mäe maalinguile. Nii Underi kui ka Mäe loominguis muutub loodus „salapärasuste põlevaks, erutavaks, uimastavaks aiaks".

Samast „Loomingust" pärineb ka Henrik Visnapuu „Kiri Marie Underile", milles ta ütleb: „Verivalla ja Pärisosa tähendavad Teie loomingus suurt murrangut, mitte üksi Teie, vaid kogu eesti luules. Sest neist luuletiskogudes 1920. aasta ümber likvideerite Teie eneses pärandusliku estetismi ning vabanete kogu oma suure ja kõrgemeelse naisesüdamega aja eetosele".

Neile kirjutustele järgneb Suitsu artikkel 1948. a. paguluses, milles ta annab ülevaate Underi luuleteekonnast ja kirjeldab Underi valmimist esmajärguliseks luuletajaks. Samal aastal kirjutab Saksamaal paguluses elav Harald Parrest Underist ja märgib, et Under nagu meister Wiiraltki on orjaroogadele eelistanud meie vabadusvõitluse kitsast, järsku ning võidukat teed". Parrest peab Underit oma värsis üheks andekamaks eesti keele tarvitajaks üldse".

Järgnevalt tuuakse kirjanik Karl Ristikivi kirjutus Underist „Eesti kirjanduse loos" (1954), milles ta vaatleb Underi luule arengut Eesti iseseisvuse ajal: Siuru aegset värvide säravust ning pärastsõjaaegset pessimistlikku ekspressionismi oma süngete agulipiltidega. Luuletuskogu „Hääl varjust" (1927) on Ristikivi hinnangu järgi lihtne ja sugestiivne, kuna „Rõõm ühest ilusast päevast" (1927) peegeldab lauliku kannatustes küpsenud, puhastunud rõõmu, mitte ülemeelikut õitsemisrõõmu „Sonettides". Luulekogu „Õnnevarjutus" (1929) esitab meisterlikke ballaade stiiliehtsa lopsakusega. Oma viimastes teostes, „Lageda taeva all" (1930) ja „Kivi südamelt" (1937), mis ilmusid iseseisvuse ajal Eestis on luuletar, Ristikivi arvates, saavutanud rahuliku ülevuse.

Aleksis Rannit oma artiklis „Marie Under ja tema koht eesti luules" sarnastab „Sonettide" (1917), „Eelõitsengu" (1918) ja „Sinise purje" (1920) atmosfääri valgusrõõmsa, värvirohke maastikuga, kuna stiililt meenutavad need teosed romantilis-pinnalist hilisgooti leekestiili". Ajajärk (1920—1928) on Underi loomingus ekspressionistlik ja vormi-sisu käsitluselt, Ranniti arvates, õige lähedane Käthe Kollwitzi sihikindlaselgitava joonistus-laadile. Aga „Rõõm ühest ilusast päevast" väljendab nagu gooti toomkirik inimlikkuse, kõikjumaluse ja sisima vaimustuse kõrgust. Edasi leiab Rannit, et dionüüsoslik Lermontov haarab Underit enam kui apollonlik Pushkin. „Baudelaire, Blok ja Yeats võtavad Underit kergemini oma võimusesse kui Paul Valery". Oma muinasjutulistes lauludes on Under, Ranniti hinnates, Kristjan Raua, Sibeliuse ja Munchi naabruses. Rannit tabavalt iseloomustab Underi „Mureliku suuga" (1942) ja „Sädemed tuhas" (1954) kui jõulisi rahvusliku õiguse-ja-kõlbluse tule kandjaid. Ühes poeemis „Surmamõrsjad", mõtleb Under, et „Parem on vaba inimese vaba surm, kui igavesti häbistav vangipõlv". Neis teostes esineb ka van Goghi taolist värvide ruumiloovat jõudu. Lõppeks ristib Rannit Underi stiili gooti stiiliks, ja peab Underit luuletajana võrdseks sellisele suurejõulisele meistrile kui Rembrandt.

Professor Ants Oras oma sisukas eessõnas Underi „Kogutud luuletustele" (1958) (millest äratrükk on „Eluraamatus" antud) ütleb Underi „Sonettide" kohta, „et erakordselt andekas naine avas äkitselt ka teistele kogu oma elulaeka". Tema varasemad luuletused, mis ilmusid „Eelõitsengus" (1918) on arglikud, varakevadised ja tasased igatsuslikud. „Sinise purje" (1920) värsse iseloomustab Oras järgmiselt: „Nagu elastse, viskleva, helgitseva mao — Shelley lemmiklooma — lihastik vibub Underi värss läbi riimiskeemide ja ettekirjutet meetrumite, vahel hüpates neist üle mõne hoogsa luulelise litsentsiga, kuid siiski rikkumata nende põhistruktuuri".

Orase arvates „Verivallas" (1921) muutub luuletoon vägivaldsemaks, sageli isegi piibellikuks, linnanägemused muutuvad süngemaks kui varem, ja „surnute rongikäigud" viirastuvad makaabrilt esile. Need sünged pildid maailma saatusest olid osalt inspireeritud saksa ekspressionistide poolt, kelle töid Under tõlkis eesti keelde. Teose „Hääl varjust" stiili peab Oras rahvapäraseks, milles Under on uhkavalt, spontaanselt tarvitanud me murdesõnavara rikkusi. Värsikogus „Kivi südamelt" (1935) Underi luule on muutunud abstraktsemaks, luuletar nagu „kajak haistab soolast merd". Oras toob tabava võrdluse Underi ja Shakespeari arengufaaside kohta: „muretu elurikkuse vastuvõtt, jõu spontaanne ülevoolavus, rõõm olemasolu rikkusest ja kirevusest; traagiline lõhestumine, äärmine valu, süngus, mil ei näi olevat piiri, iga närvi pinevilolek kuni kärisemiseni, rasked, peagu purustavad kriisid ning siis lõppeks toibumine, enesevõitmine, selgumine peale ränka äikest, maailma ja tõdede relatiivsuse mõistmine, ilma et usk ellu ja ülimasse, keskseimasse tõesse oleks murtud". Samale tunnetusele nagu seda väljendab Shakespeare „Tormis": „Me ollus sama / kui ulmadel, ning meie väiksel elul / on piiriks uni", on jõudnud ka Under oma teoses „Kivi südamelt". Vene ja saksa okupatsioonide toorust ja julmust kirjeldab Oras järgmiselt: „Võõrokupatsioon, orjaks sundiv, orjust sisse süstiv mürkrezhiim, sõda, uus despootne ideoloogia kõigi oma avalike ja salajaste korruptsioonivõtetega laastasid Eestit füüsiliselt ja psüühiliselt. Maad valitses küüm õud. Keset seda varemete aega ilmus äkki kes teab mis tsensuurihalvatuse tõttu uus teos Underilt — ta leina ja põlastuse raamat „Mureliku suuga" (1942). Selles luuletaja esineb üsna uues osas — rahvuspoeedina, kes väljendab tuhandete tundeid". Selles teoses tunneb luuletaja härdalt kaasa vennasrahva saatusele Soomes Talvesõja ajal; „Jõulutervitus 1941" jutustab julmast küüditamisest Siberisse. Pagulaspõlves ilmus Underilt uudiskogu „Sädemed tuhas", milles kajastub sõjajärgsete raskete mõlgutuste ja südamevalude aeg. Autor prohvetlikult heidab „kinda tervele tuimale maailmale, kes ei taju ülekohut ega kannatust, kuna pole ise küllalt kannatanud", ning nõuab, „Et õigluskirg veel huugaks, enam veel, / Seks hinge hädatrumm peab põrisema aeva". Ja, õigluskirg on jäänud huugama eestlaste südameis. Algusest lõpuni on Underi luule „ta enda elulaeka tühjendamine, kuigi laegas ise mahult järjest suureneb, kuni mahutab endasse kogu ta rahva ja kannatava maailma saatuse". Under on olnud eeskujuks Talvikule, Alverile, Kangrole ja küllap ka Uku Masingule. Käesoleval hetkel on Under „meie elava luule mõjuvaimaks keskuseks, mis jõuab kiiritada isegi hämaras varjuelus kiiratsevat kodumaad ennast".

Peale Harri Asja, Ivar Grünthali, Aleksander Aspeli jt. artiklite, väärriksid veel rõhutamist Joh. Aaviku lühiessee Underi luule keelest, Hanno Kompuse vaatlus Wiiralti joonistustest ühele Underi teosele, ja Paul Reetsi omapärane arvustus luulekogu „Ääremail" (1963) kohta.

Huvitavad on ka eestikeelsel tõlked soomlaste Elsa Haavio, Kai Laitineni ja Martti Haavio kirjutustest Underist. On toodud ka kogukas ülevaade hinnanguist Underi luule kohta saksa pressis, vene pagulaslehtedes, USA, Itaalia ja Rootsi ajakirjades. Aga aukartust-äratav on nahukas bibliograafia teose lõpul, mis hõlmab üle tuhande tiitli raamatutest, artiklitest, arvustustest ja teistest kirjutustest Underi loomingust, ei puudu ka hääli Nõukogude Eestist. Teos sisaldab ka isikunimede registri. Antud andmeist selgub, et Underi luulet on tõlgitud saksa, inglise, soome, ungari, vene, rootsi, leedu, läti, itaalia, prantsuse, hollandi, tshehhi, kroaadi, armeenia, jaapani, hiina ja esperanto keelde. Teose lõpul on antud pikk nimestik nendest tõlgetest.

Võrreldes seda Marie Underi eluraamatut esimese osaga, jääb sügav ja rikastav mulje sellest teisest andest. See on otse varaait uurimusteks ja kriitilisteks töödeks meie suurima luuletaja loomingust ja vaimu ülevusest. Hoolimata tormidest ja katastroofidest, sellise võimsa loominguga rahvas ei saa kaduda ajaloo panoraamilt.

PAUL SAAGPAKK

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus.

Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

Aktiivseid noori

HELI ODER

Heli Oder õpib kehalist kasvatust Toronto Ülikoolis, on eliitvõimleja Kalev-Estienne seenioride klassis ja eesti moodsa võimlemise tutvustajaid Kanadas. Kehalise kasvatuse kõrval ta õpib ülikoolis ka prantsusekeelt, et tulevikus oleks võimalik moodsat võimlemist õpetada selles keeles.

Heli on saanud tugeva rahvusliku kasvatuse kodus, on käinud Peetri kirikus pühapäevakoolis, laulnud koguduse leerilaste kooris ja käib huviga jumalateenistustel selles armsakssaanud kirikus.

Eestikeele oskust täiendas ta eesti täienduskoolis ja täienduskeskkoolis. Loeb huviga eesti ajalehti ja eestikeelseid raamatuid.

Helist sai varakult hellakene Rajaleidjate lippkonnas ja viimase ajani kuulus vanemgaidide rühma. Nüüd on sellest eemale jäänud õppetöö suurenemise tagajärjel. Samal põhjusel on eemale jäänud ka Rahvatantsu Rühm Kunglast, kus ta aastaid rahvatantsu õppis.

Suurem huvi on Helil alati olnud moodsa võimlemise vastu. Ta on aastaid seda harrastanud Kalev-Estienne'is ja kuulub nüüd eliitrühma seenioride klassi. Selle koosseisus on ta demonstreerinud eesti moodsat võimlemist Torontos, Montrealis, Baltimores ja mitmetel eestlaste üritustel. Eriti korduvalt on ta esinenud Rahvusvahelise Karavani ajal Tallinna paviljonis. Seal ta kasutas igat võimalust, et paviljoni külastajatele kõnelda eesti rahvast, tema kultuurist ja vaimsetest saavutustest: tema praegusest masendavast olukorrast ja kommunistliku diktatuuri survest.

Möödunud nädalatel Heli oli Kanada võimlejate laagris „Canadette" kus ta õpetas moodsat võimlemist Kalev-Estienne süsteemi alusel. Naissportlaste poolt võeti nendest harjutustest suure huviga osa. Kehalise kasvatuse üliõpilasena Heli on tegev kõigil spordialadel. Ta kuulub ka ülikooli hoki naiskonda ja selle koosseisus on võtnud osa paljudest võistlustest teiste naiskondade vastu.

Heli loeb meeleldi luuletusi ja ilukirjandusest jutustusi inimeste elust. Eesti rahva tugevaks küljeks peab märkimisväärset kokkuhoidu ja nimetamisväärseid saavutusi paljudel aladel. Eestlastena peaksime tõsiselt uhked olema nendele saavutustele. Soovida jääks, et eestlased kasutaks omavahelises keskustelus puhast eesti keelt, mitte segatult mõne teise keelega. Sellega hoiame ära sulamise asukohamaa rahvasse.

Peatudes kodumaa külastamise juures, arvas Heli, et seda sobiks teha 1980. aastal. Siis on Tallinnas palju välismaalasi ülemaailmse olümpiaadi tõttu ja okupantidel ei jätku „sabasid" kõigi tarvis. Teiseks ei tuleks sinna minna naiivsete tütarlastena, kellel puudub kriitika võime. Eestlased kodumaal on küllalt teadlikud välis-eestlaste tegevusest ja käitumisest. Siinsete eestlaste kindel hoiak annab tugevust sealsetele eestlastele vastupanuks vene survele. Ühine on meil kõigil soov — elada Vabas Eestis.

Ilmunud

„TRIINU"

sügisnumber. 1977.

Hind $1.25

Müügil ka varem ilmunud „TRIINU" numbreid.

MEIE ELU talituses

958 Broadview Ave.

Toronto, Ont. M4K 2R6

Nõupäev Devil's Elbow's 10. septembril

Eesti Liit Kanadas juhatus, Killamängude ajutine toimkond ja Trenti ühiskondliku seminari korraldav komitee kutsuvad eeloleval laupäeval, 10. septembril kõiki eestlasi, vanu ja noori, Bethani lähedale Devil's Elbow eestlaste poolt omandatud suusamägede jalale nõupäevale. Nõupäeval tulevad arutamisele eriti eeloleval aastal korraldatavad Killamängud 24. ja 25. juunil ja regionaalsete noorte poolt korraldatavate eesti ühiskondlike seminaride ja muu tegevuse läbiviimine. Igaüks, kes nende küsimuste vastu huvi tunnevad — tulge kaasa! Kaasa võtta võlleivad. Kohvi saab kohapealt. Ka saab nüüd suures Devil's Elbow järves ujuda.

Kogunemine koos esimese kohviga on kell 9.30 peamajas. Sellele järgneb lühike sissejuhatus päevakavast ning ringkäik Killamängude aj. juhatuse poolt väljavalitud „maakondadesse". Pärast seda peetakse uuesti nõu ning otsustatakse kõik olulisemad Killamängudega seoses olevad küsimused.

Pärast lõunat võivad Killamängude erialade grupid üksikasjades nõu pidada, kuid peakontsentratsioon on Trenti ühiskondlikust seminarist läbikäinud ja teiste ühiskondlikult mõtlevate noorte nõupidamisel. Küsimuseks on, mida noored ja nooremasse põlvkonda kuuluvad eestlased tahaksid läbi viia nende kodukohtades teiste kaasatõmbamiseks, tegevuse innustamiseks, teiste gruppidega sidemepidamiseks jne. Selle süstemaatilise ja läbimõeldud noorte ühiskondliku mobilisatsiooni jaoks on Eesti Liit Kanada juhatusel kasutada Ontario valitsuse toetus. Noortel tuleb seda kasutada eesti ühiskondliku tegevuse hüvanguks.

Kaugemateks nõupäevadele tulejateks on Montreali noored. Need noored, kes tahavad Oma Saarel hiljem seltskondlikult kohata, võtta kaasa vajalik magamisvarustus.

ELK

ENNE, SA VÕISID SAADA PROVINCIAL MILJONÄRIKS AINULT OKTOOBRIS, DETSEMBRIS, VEEBRUARIS, APRILLIS, JUULIS VÕI SEPTEMBRIS

NÜÜD, IGA KUU ON MILJONI-VÕITMISE KUU.

Nüüd Provincial loterii annab Sulle rohkem lõbu, rohkem tegevust, rohkem võimalusi 1 miljoni dollari (maksuvaba) võiduks. Vaata, mis on juhtunud:

NÜÜD LOOSIMINE IGAL KUUL

Nüüd on 12 Provincial loosimist aastas — üks igal kuul. Ja igaüks neist loosimistest võib Sinu miljonäriks teha.

6 VÕIMALUST MILJONI VÕITMISEKS $5 EEST

Iga $5 pilet (maksev kahel loosimisel) annab Sulle kuus võimalust 1 miljoni dollari võitmiseks, neli võimalust võita $100.000 ja tuhanded teised maksuvabad võidud.

IGA PILET MAKSEV KAHEL JÄRGEMÖÖDA LOOSIMISEL

See on õige. See pilet mille Sa täna ostad annab Sulle kolm võimalust miljoni võitmiseks käesoleva kuu loosimisel ja kolm jälle järgmisel kuul.

ROHKEM LÕBU MÄNGIDA „KAHERAUDSEL"

Uus Provincial pilet on müügil igal kuul. Nii Sa võid lisada sellele alles olevale võimalusele mis Su vana pilet omab, uue pileti esimese võiduvõimaluse.

Mängi iga kuu Provincial loteriil. See annab paremaid võimalusi igaühele.

The New Provincial
A better chance for everyone.
ONTARIO LOTTERY CORPORATION

NÜÜD LOOSIMINE IGAL KUUL

ESIMENE LOOSIMINE 30. SEPTEMBRIL. PILETID NÜÜD MÜÜGIL.

SPORT

Eesti kaotas Rootsile

STOKHOLM (EPL) — Järjekordse Eesti-Rootsi maavõistluse kümnevõistluses, mis seekord toimus Karlskronas, võitis Rootsi 30.343 punktiga Eesti 29.853 vastu.

Individuaalselt oli parim rootsi vanameister Lennart Hedmark, kes saavutas 7.791 punkti (11,4 — 7.13 — 14.86 — 1.83 — 49,7 — 14,1 — 47,52 — 4,20 — 73,38 — 5.14,9) eestlase E. Suurväli ees, kes kogus 7.619 punkti.

Samaaegselt toimus ka juunioride kümnevõistlus, kus Eesti võitis Rootsit 19.025:12.306. Siin oli eesti noortel kaksikvõit ka individuaalselt — esimeseks tuli Margus Kasearu 6.907 punktiga, teiseks Sildala 6.422 punktiga.

ENN SELLIK TEINE 1500 M. JOOKSUS

Euroopakarika võistlustel tuli 1500 meetri jooksus teiseks N. Liidu meeskonnas võistlev Enn Sellik ajaga 13.29,20 (võitja inglase Rose aeg oli 13.27,84).

Euroopakarika finaali võitis Ida-Saksamaa 114 punktiga, teiseks tuli N. Liit 93 punktiga, kolmandaks Inglismaa 67 punktiga. Soome jäi viimaseks (8-ndaks) 35 punktiga.

Balti tennisturniir Torontos

Äsja peetud Balti tennisturniir, mis toimus Yorki ülikooli väljakutel 27. ja 28. augustil. Eesti tennisklubi korraldusel, osutus väga menukaks, nii osavõtjate kui ka pealtvaatajate osas.

Osavõtjaid oli umbes 40, kusjuures suurem osa olid USA-st — lätlased ja leedulased.

Kuigi ka eestlasi on seal mõnigi hea mängija, ei olnud kahjuks ühtegi saabunud USA-st. Samuti H. Lents pidi lahkuma ja tagasi kooli minema eelmisel päeval.

Märkimisväärsed olid kaks noort, kes mängisid meeste klassi finaalis, A. Bergvalds ja S. Solys. Võitjaks tuli S. Solys 3:6, 6:3, 6:2. Eriti võib mainida meie noort R. Kaasikut kes on hästi arenenud viimase paari aasta jooksul.

Tema jõudis veerand-finaali meeste klassis, kus kohtus samuti ühe noore lätlase L. Freimanis'ga, kus viimane siiski võitis tasavägise mängu juures 9:7. Samuti P. Reinsoo jõudis veerandfinaali, kus siis kaotas K. Mikonisele 8:4.

Veteranide klassis J. Lents jõudis finaali, kus pidi alluma leedulase V. Grybauskasele. Naiste klassis T. Peters mängis välja poolfinaali, kus kohtus lätlase J. Meirovics'iga. Viimane võitis 6:3, 6:4.

Samuti võtsid osa veel L. Reinsoo, M. Arile, A. Peters, M. Kivilaht ja H. Kivilaht-Dakin.

Eriline tänu R. Altosaar'ele, kes oma abi andis võistluste läbiviimises. Võimlemise ja selle õpetamise kõrval on ta ka tennise omal ueks huvialaks valinud, milles ta on väga hästi edasi jõudnud.

Palju tänu ka A. Tiidus'ele, kes võimaldas väljakute saamise.

J. L.

Johannes Evaldson mängis Austraalias

SYDNEY (M. K.) — Austraalias peeti jalgpalliturniir, mille eesmärgiks oli propageerida selle spordiharu (soccer) levikut ja populaarsust Austraalias.

Mis aga juhtus mõnele eestlasest sydneylasele silma, oli asjaolu, et ajalehed reporteerisid CELTIC meeskonna „jalgpallitähtede" hulgas Johannes Edvaldson'i nime.

Aetuna uudishimust võeti kontakt mainitud isikuga. Edvaldsoni üllatus oli suur, et ka siin võis eestlasi kohata. Hilisemas jutuajamises ühe eesti noortegrupiga, mainis Edvaldson, et ta on endise eesti rahvusmeeskonna väravavahi Evald Mikson'i poeg ja et nende perekonna elukoht on Islandis, kus temast sai oma isa innustusel jalgpallimängija. Ema on islandlane. Johannes hiljuti abiellununa shoti tütarlapsega, kes on lennuliini hostess, kahetses, et ta ei saanud keskustella siinse raadiosaate eesti reporteriga eesti keeles. Utles aga, et kui ta õpingud on möödas ning omandatud peale spordiõpetaja kutse, veel füüsioterapi oma, siis järgmisena on kavas õppida eesti keelt. Eesti raadiosaate kaudu Sydneys andis oma tervitused ja head soovid kõigile rahvuskaaslastele Sydneys ja Austraalias ning lisas, et ta isa oleks kindlasti tahtnud ka siin viibida, eriti kuna ta vaatamata oma elu isoleeritusele väga soovib näha väliseestlaste jätkuvat kokkuhoidu ja ühist meelt eestluse säilumise huvides.

Turniiri kohta võib mainida, et selle tulemustena CELTIC viigistas RED STAR'i meeskonnaga, kaotus hoiti ära ainult Johannes Edvaldsoni suurepärase kaitsemängu tõttu. Peale selle CELTIC lõi Austraaliat 3:2, kuigi tagajärg oleks võinud mängu käigu järele olla vasupidine, Austraalia rahvusmeeskonna suurepärase mängu tulemusena. Mis aga CELTIC'ul võimaldas võitu oli jällegi Johannes Edvaldsoni poolt löödud kaks väravat kolmest. Mõlemad saavutatud ootamatute pealöökidega mängija poolt, kelle koht on kaitses, mitte edurivis mängida. Mängus ARSENAL'i vastu oli jälle suur osa etendada Edvaldsonil, kelle suurepärane kaitsemäng hoidis ära viigi teisel poolajal, mil tuli mängida vastu teravat õhtupäikest ning kus üks väärav tuligi ARSENAL'i kontosse lihtsalt sellepärast, et CELTIC'u väravavaht ei näinud palli vastu päikest. Johannes Edvaldsoni eriteeneks oli selles mängus asjaolu, et ta täielikult „lülitas mängust välja" Inglismaa kuulsaima kesktormaja MacDonald'i, kellel polnud selles mängus õieti muud võimalust palli katsuda kui ühes penalti löögis!

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 402 — 483-6308
725 Don Mills Rd. — 429-4944
Don Mills, Ontario

Metssead ründavad Saaremaad

Saarlased on möödunud talvel hädas olnud metssigadega. Sügavalumise talve ja väinade külmumise tõttu algas mandrilt Eesti saartele otsene metssigade invasioon, kes läksid ülejää otsima pehmemat kliimat, õhemat lund ja kättesaadavamat toitu. „Sisseränanud" metssigade arvu pole kohalikul rahval teada, kuid see arvatakse ulatuvat saja lähedale. Metssead rändavad perekonnaviisi, tuhnides saarlaste kartuli-, ristikheina ja orasepõldudel. Ka pidutsesid nad kartulikuhjade kallal, lõhkudes kuhjakatte, nii et külm näpistas kuhjasolnud kartuleid rohkem, kui metssead neid suutsid õgida.

Metssigade tõrjeks pandi voolu alla veisekoplite elektrikarjused. Kuid nende hõrka voolu ei pannud sead oma peki ja paksu nahaga üldse tähele, nii et mõnes kohas prooviti hoopis tugevamat elektrivoolu.

Andmed on veidi ebaselged selle kohta, kuidas metssigade invasiooni puhul reageerisid Saaremaa jahimehed ja milliseid tegutsemisvõimalusi neile lubati. Haavlipüssiga ja jänesehaavlitega on muidugi raske metssigade vastu võidelda. Vaevalt ka „külalised mandrilt" enne väinade lahtiminekut suurele maale tagasi siirdusid, nii et möödunud talvel said saarlased endile uut tõugu „koduloomad". („Välis Eesti")

„MEIE ELU" asutas eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses

ARMAST ÕDE

SELMA KANSA'T

surnud 2. septembril 1977 Flint'is, Michigan

mälestab leinas

AINO SALURAND abikaasa ja tütrega

Suurim tänu kõigile kes

GEORG LIIDEMAN'I

lahkumise puhul meid leinas lohutasid ja tema kirstupanekust ja viimsele puhkepaigale saatmisest osa võtsid, ning teda rohkete lillede, sõnavõttude ja leinakuulutustega mälestasid.
Südamlik tänu õpetaja O. Puhm'ile ja organist Inga-Pia Korjus'ele.
Suur tänu Korp! Rotalia'le abi eest ootamata raskel ajal.

ABIKAASA ja TÜTAR

Endist Eesti Demokraatliku Unioni Kanada osakonna esimeest

agr. OSKAR LÕVI

mälestavad kurbuses

E.D.U. KANADA OSAKONNA LIIKMED

Armast valgalast

ALFRED MESCHIN'IT

mälestavad kurbuses

LYDIA SILD
ARNOLD LAAS abikaasaga
HERMAN MÖLDER abikaasaga

Mälestame leinas oma armast vilistlast

dr. SIIMA PERENDI'T

surnud 9. augustil 1977, Austraalias

EESTI NAISÜLIÕPILASTE SELTS
TORONTO KOONDIS

Lugupeetud kaasvõitlejat

kapten

JOHANNES UNT'I

sündinud 27. augustil 1907
surnud 24. augustil 1977

mälestavad leinas

END. EESTI LENNUVÄELASED

---

24. augustil s.a. lahkus Los Angeles'is, U.S.A. meie hulgast siit ilmast meie armas sõber, Kõrgema Sõjakooli ja Sõjakooli koolivend ja kolleeg

Kapten

JOHANNES-ALFRED UNT

K.S.Dipl.

Teda mälestavad leinas

AUGUST TOMANDER
JOHANNES KADAI
PEETER KASEORU
ERVIN KIVI
AUGUST NÕMMIK
MANIVALD RANDLA
VOLDEMAR SAARNI
RUDOLF TREIAL
AAVO ÜRGSOO
NIKOLAI VALGE
FERDINAND VÕSU

Armast sõpra

SELMA KANSA'T

surnud 2. septembril 1977 Flint'is, Michigan

leinavad

EDUARD ja HELMI LOO
ARNOLD ja LEIDA KUUL

Lahkunud kirjanikku

KARL RISTIKIVI

mälestab leinas

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

Armast sõpra

HELMI IGNATJEV'I

mälestavad kurbuses

V. KUUSIK
A. LAHE abikaasaga
L. KALLAS abikaasaga
A. PORRECA abikaasaga

IRJA MIRJAM ELISABET KALLAS

(sündinud Oinaala), 58 aastat vana, suri esmaspäeval, 29. augustil, 1977 a. Sudbury General Hospital'is. Leinama jäid abikaasa Sulev Kallas, 847 Sharon Ave., Sudbury's, venmad ja õed:. pastor Armas Oinaala, Arvi Oinaala, Olli ja Nelly Majaranta, Toivo ja Lyyli Eskelinen, Toivo ja Aili Oja, Soomes.

Matuse talitus oli reedel, 2. septembril, 1977 a. St. Matthew's Soome Luteri kirikus, 264 McKenzie St. Ametitalituse pidas pastor Jukka Joensuu.

Maetud Park Lawn kalmistule, Sudbury's.

Mälestusannetused palutakse saata Canadian Cancer Society'le.

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 11. septembril kell 11 hommikul.

SURNUAIAPÜHA kahel kalmistul: **kell 3 p.l.** Mt. Pleasant section 46. Teeni ad õpetajad O. Puhm ja A. Taul, jutlustab õp. Puhm. Vaimulik Orkester I.-P. Korjuse juhatusel. Mälestamisi. **Kell 5 p.l.** York-vanas osas. Teenivad mõlemad õpetajad, jutlustab õp. A. Taul. Vana-Andrese kog. puhkpilli ansambel E. Reinas'e juhatusel. Mälestamisi.

PÜHAPÄEVAKOOLI AVA-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 18. septembril kell 11 hommikul. Laulusolist Evy Valge.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.
NAISRINGI tegevus algab kolmapäeval, 14. septembril kell 6 õhtul.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 11. septembril kell 11 hom. JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Saraoja. Lauluettekandeid.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.

Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 18. septembril, kell 11 hom.

ÕPETAJA KÕNETUNNID iga teisipäeval ja neljapäeval kell 6—8 õhtul.

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

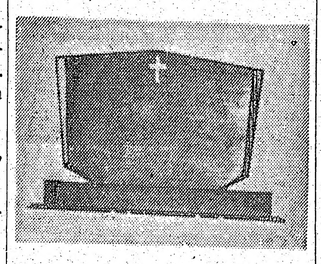

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
NIGUL VIRRO

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. RÜDMIK
P.O. Box 234, Toronto 18.
Tel. 233-5390.

Pühapäeval, 11. septembril, kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded. Jutlustavad G. Pitka ja H. Rüdmik. Issanda surma mälestamine.

„USUSÕNUMI"
RAADIOJUMALATEENISTUSED
iga pühapäeva hommikul kella 9.30 —10.00, lainel CHIC — 790 kc

11. septembril: „Jumal juhib meie elusid".

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391
Ch. Kipper — organist

„VABADUSE KUULUTUS"
RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 11. sept. kell 11 homm. KOJUTULEKU PÜHAPÄEV. Kõneleb K. Raid, segakoor.
Kell 6 õ. tunnistuste õhtu, K. Raid ja naistrio.
Pühapäevakool algab 18. sept. kell 10.15 homm.

TERMOMEETRID
Celsius/Fahrenheit
$2.50 pluss O.S.T.
saadaval
„Meie Elu" tallituses

Eesti arst valvekorras

10. ja 11. septembril
Dr. R. Vanaselja 921-7777
17. ja 18. septembril
Dr. A. Mae 493-7231
24. ja 25. septembril
Dr. H. Tari 922-3824

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

Andres Olvet, LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Bigelow, Hendy & Shirer
789 Don Mills, Rd.
Tel. 429-3110, kodus 699-2395

KORTERID

Broadview—Fulton rajoonis üürile anda

MÖBLEERITUD 2 TUBA ja KÖÖK

Maitsekalt dekoreeritud ja põrand vaibaga kaetud. Vaikne meessoost isik. Mitte lemmikloomi. Helistada tel. 465-2079.

„MEIE ELU" esindaja Montrealis on

PAUL KENTS
12064 Lavigne, Montreal P.Q.
H4J 1Y2
Tel. 334-4242

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

Veod Metro piirides
BALTIC MOVERS
30 Dewson St., Toronto. 534-1403

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

MITMESUGUST

Piano häälestaja ja parandaja
Helistada õhtuti
Mr. K. Ranga, tel. 465-5883

Iga uus tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Müügil mitmesuguseid

★ EHTEASJU,
★ Skandinaavia KINKEESEMEID,
★ HELIPLAATE,
★ RAAMATUID j.m.

„MEIE ELU" tallituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont.
M4K 2R6
(Eesti Majas). Tel. 466-0951

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitus	858 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.
Taara Saun	26 Ladysmith Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

Andres Joasalu 70-aastane

Kui mõned arvavad, et eestlased lääneranniku on mägedetagune rahvas ja Andres Joasalu idas vähem tuntud kui Vancouveris, siis on see samasuur eksitus, kui oletada, et Lääneranniku päevi on võimalik pidada nii, et neist keegi ei kuule. See ongi põhjuseks märkida, et 21. septembril on Andres Joasalu saamas 70-aastaseks.

Kui oleks ehk liialdus ütelda, et kogu maailm tunneb Andres Joasalu, siis on ometi õige, et kogu maailmas leidub eestlasi, keda tunneb seekordne juubilar. Temal on erakordne oskus läheneda inimestele, kelle vastu ta huvi tunneb, kas kodumaal või võõrsil. Ta läheneb iseseisvalt ja kannab iseseisvaid mõtteid. Ta otsib iseseisvaid mõtteid ka teistes ja sellisena ta ikka otsib inimest, kellelt leida vaimset sõltumatust.

Nii läbibki kogu tema elukäiku teatud rahutus mõtteis, tegevuses, harrastusis, elupaikades ja rännakuis. Tulles Mulgimaalt, lõpetas ta kiiresti Tartu ülikooli majandusteaduskonna, et siis veel kiiremini edasi rännata. Kolleegina ajakirjanduse alalt leidsin ta Tallinnas juba eest „Kaja" majandusosakonna toimetajana. Kuid ka see ei rahuldanud teda kauaks. Peagi ta oli E. Munaeks-pordi direktor. Siis saksa okupatsiooni ajal asutas ta juba puutööstuse „Tehnola" ja valmistas miljonite viisi kabenuppe koos oma partneriga.

Ta abiellus Saima Pitkaga ja nii leidis ta perekondlikud sidemed admiral Joh. Pitkaga, kes iseseisvuse aegu emigreerus Kanadasse ja lõi omale majapidamise Briti Kolumbias. Põgenikuna Rootsis ei püsinud A. Joasalu kaua, vaid emigreerus edasi Kanadasse, kus Saimal olid juba kogemused olemas. Winnipegis ei peatunud Joasalud kaua, vaid pakkisid end uuesti kokku ja asusid Vancouverisse. Viimases on Joasalu peatunud nüüd juba ligi kolmkümmend aastat ja on tegutsenud mitmetel aladel: olnud kullasepp, puhastanud kõrgepinge liine, ehitanud maju ja töötanud üles metsa. Kord Vancouveris külas olles, kutsus Joasalu kaasa ühe mäe tippu: tahab näidata seedrilõhestamise masinat, mis valmistas lõhisseedrit tolleaja turu nõudlustele. Kutsutul ei jatkunud energiat isegi mäe otsa minekuks, Joasalule oli see igapäevaseks töö-paigaks. „Organiseerimist, töötamist ja mõtlemist on olnud niipalju, et meenub ainult üks päev tuhandete hulgast, kus istusin Stanley pargis ja puhkasin", meenutab Joasalu ise.

Kuid ka Vancouverist otsib A. Joasalu nagu oma sisemise rahutuse ajel sagedast väljapääsu. Nii näemegi teda mõnigikord liikvel Torontos, Montrealis, Ottawas, New Yorgis jne. Aastate jooksul vilksatab tema nimi Vancouveri eestlaste tegelaskonnas. Mõnigikord saadab ta oma kirjutisi eesti ajalehtedele. Kord käib ta otsimas Joh. Pitka jälgi ja eluaset B. K.-s. Siis otsib ja juurdleb ta J. Pitka viimaste päevade ümber kodumaa langemisel: mis sai vanast admiralist ja kuhu ta kadus?

Kuid Joasalu ei otsi ainult inimest teistes. Ta otsib seda ka iseendas, kui ta läheneb teistele küsimustega elu eesmärkidest ja saatusest pärast surma. „Milleks olnud see ruttamine ja mis on kõige selle eesmärk ja tulemus?" Andres Joasalu tugevaimaks küljeks on otsustavus asjadeks, millede juurde ta kohe asub. Kui tal on küsimus hingel, võtab ta ühenduse kas ministri või töölisega, ikka vajaduse järgi. Selle tugevuse nivellee-rijaks on iseloomu rahutus, mis ei jäta teda kauaks asjade juurde, mis teda ei rahulda.

Sellest otsustusvõimest ja iseloomu rahutusest tulebki otsida tema elu 70 aasta bilanssi. See tohiks olla vähemalt sama, mis on neil, kellel on püsivust olnud paigal olla. Sellele bilanssile lisame aga veel saadud kogemuste mitmekesiduse ja otsinguile järgnenud vaimsed leiud, mis paigalpüsijatel sageli saamata jäävad.

Teine kord viis ta nende ridade kirjutaja Vancouverist välja, kusagile mere, saarte ja mägede vahemaale, kust siis seadsime sammud 500 jalga ülespoole. „Siia ehitan omale vanadekodu, kus siis elulõpu veedan", ütles Joasalu. Pärast seda on Joasalu veel ehitanud maju. Meie ei tea tänaseni, kas Joasalu Sunset Beach 69 asub tolle mäe küljel või on ta vahepeal siiski meelt muutnud?

Teame aga ühte, et ka pärast 70. eluaastat jätkub juubilaril lõputult rahutust ja ideedeküllust, mis ei lasegi tal üheski „vanadekodus" paigal istuda. Nii võibki Joasalule ka pärast 70. eluaastat soovida üha uusi otsinguid ja uusi leide.

Ja kui peakski saabuma ajad, kus juubilari vaimne süütesagedus harveneb, eks siis ole aega puhata ja teha vaimumatke Mulgimaalt „Munaeksporti", Stokholmist Vancouveri ja Vancouverist New Yorki. Vast siis ronime ka tolle nägemata jäänud mäe otsa ja otsime ülesse selle seedrilõhestamise masina, mis tookord vaatamata jäi.

Otsingute ja leidude olemasolles ei saagi tekkida eluperioodi, mida nimetatakse vanaduseks. Palju õnne, et see nii oleks, armas kaasrändaja.

V.

Peeter Kaseoru 70-aastane

Eesti sõdalaste seas hästituntud mereväe vanem-leitnant Peeter Kaseoru tähistas laupäeval, 3. sept. oma 70. sünnipäeva lähemate sugulaste ja sõprade ringis. Tagasihoidlikult ta märkis, et sündis samal kuupäeval 70 aastat tagasi Tarvastu köstri ning kihelkonnakooli juhataja teise pojana. Alghariduse sai isa juhatusel ja keskkoolihariduse Tartus, kus lõpetas H. Treffneri Gümnaasiumi 1925. a. ühe parima õpilasena.

Sama aasta sügisel ta sooritas edukalt võistluskatsed pääsemiseks E. V. Sõjakooli mereväe klassi ja lõpetas Sõjakooli 1928. a. esimeses järgus. Pärast lõpetamist P. K. oli Aegna saare komandandi adjutandiks ja hiljem Raudveres rannapatarei ülema abiks. 1934. a. mereväe-leitnant P. K. sooritas edukalt võistluskatsed Kõrgemasse Sõjakooli ja lõpetas selle 1937. a. edukalt väitekirja kaitstes teemal „Mere ja õhujõudude ülesanded ja koostöö meie ranniku kaitsmisel". Pärast Kõrgema Sõjakooli lõpetamist viibis lühemat aega staabitöö praktikal 1. Diviisi staabis Rakveres, täites operatiivjaoskonna ülema abi ülesandeid. Selle järele asus tööle Merejõudude staabis mobilisatsiooni ja operatiiv-alal. 1939. a. augustikuul määrati, nüüd juba mereväe vanem-leitnant P. K. Sõjakooli ohvitseride klasside mereväe klassi ülemaks. See oli tema viimaseks teenistuskohaks iseseisvas Eestis.

Punaarmee sissetulekul Eestisse ja Eesti sõjaväe liitmisel punaarmee koosseisu määrati P. K. suurtükiväe ohvitserina Eesti Korpuse haubitsa rügementi. Saksa—Vene sõja puhkemisel ta langes varsti sakslaste kätte vangi. Vabanedes sõjavangist töötas ta Harju Omakaitses operatiivosakonna ja hiljem staabi ülemana, omades erilise ülesande rannavalve korraldamise Soomelahe kaldal.

1944. a., Eestimaa vallutamisel punaarmee poolt P. K. asus põgenikuna Saksamaale, kus pärast sõda oli tõlgiks mitmes põgenikelaagris, kuni avanes võimalus asumiseks Inglismaale ja merele pääsemiseks. Kuni 1959. a. ta sõitis meredel eestlaste ja ameeriklaste laevadel tüürimehena ja asus siis Kanadasse, asukohaga Toronto. Töötas 11 aastat Ontario Art Gallery's ja jäi pensionile 1. dets. 1972. a. Elab tagasitõmbunult Eesti Maja lähedal, kuna kuri artritis ei luba aktiivsemat tegevust.

Vaatamata sellele on ta võtnud võimaluse piirides osa võitlejate tegevusest Kanadas. Ta on Toronto Võitlejate Ühingu liige ja Võitlejate Ühingute Liidu juhatuse liige. On toimetanud ajakirja „Sõdalane" ja võtnud osa võitlejate poolt korraldatud üritustest.

Käesolevate ridade kirjutaja, olles aspirandina Sõjakoolis, kohtas ja sai tuttavaks mereväekadett Peeter Birkenthaliga 52 aastat tagasi Valges Majas, mis oli aspirantidele ja mereväekadettidele ühiseks elukohaks. Pärast seda läksid meie teed lahku, kuid Kõrgema sõjakooli lõpetamise järele teenistuskäik meil mõlemil oli väga ühtlane. Elutee viis meid tihedalt kokku Torontos, kuhu on peatuma jäänud paljud eesti sõdalastest.

Sinule, kallis Peeter, soovivad õnne, selle ümarguse aastapäeva puhul sõdalased maalt ja merelt ning hulk sõpru ja tuttavaid. Toogu Sinule eelolevad aastad palju päikest ja rahulikku elu.

August Nõmmik

KUHU MINNA?

★ Laup., 10. sept.—30. sept. Maie Landra tushijooniste näitus Fairview Raamatukogu ruumes, 35 Fairview Mall Dr.

★ Reedel, 16. sept. tutvumisõhtu Tartu College'is algusega kl. 8 õ.

★ Laup., 17. sept. Balti kergejõustiku võistlused algusega kl. 11 h. Northview Heights S.S. staadionil, 550 Finch Ave. W.

★ Laup., 24. sept. lennuväepoiste labrakas algusega kl. 7 õ. Eesti Majas.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

Oskar Lõvi mälestuseks

Sa olid kirjanik. Mina ainult kirjandushuviline. Külastasin kord Sinu kodu. Istusime toas mille seintel olid pildid. Mu vaade jäi eriti peatuma ühele maalile kuhu kunstnik oli joonistanud väikese maja. Hoone oli lihtne ja isegi kividest ehitatud ahi paistis välisküljes seinast välja. Maja ligidal oli kiviaed. Too pilt tundus mulle tuttavana, isegi kodusena.

Küsisin: „Kust kohas too maja on joonistatud?"

O. Lõvi vastas: „Too pilt on joonistatud Hiiumaal."

Siis läksid mu silmad lahti. Minu esimene preestriameti koht oli Hiiumaal ja seal ma nägin palju sarnaseid väikseid maju. Ütlesin härra Lõvile:

„Müüge see pilt minule."

Ta vastas: „On asju mida ei saa müüa."

Tema vastus oli tõde. Vanemale kaas-treffneristile lõpetan järelhüüde lausega mida O. Lõvi on tarvitanud oma ajaloolises romaanis „Kiriku ehitajad":

„Sit tibi terra levis."

Asetame tema hauale lilli ja roose. Lilled on surnute varandus. Ärgem murdkem neid. Ärgem puutugem neid.

Ülempreester M. Ehvart

LEINATEATED

Ervin Jürgenson suri Buffalos

Pastor Johan Teras mattis 27. augustil Buffalos Ervin Georg Jürgenson'i, kes suri 24. augustil oma kodus, Kenmore, N.Y., 71 aasta vanuselt.

Lahkunu puusärgi juures ütlesid järelhüüdeid: tema kauaaegne sõber Buffalo Pauluse koguduse kirjatoimetaja Richard Valdov, tema sõjakaaslane Arthur Bless ja Buffalo eestlaste koondise nimel pr. Olga Kotka.

Ervin G. Jürgenson oli sündinud 27. jaanuaril 1906. a. Kundas. Ta töötas kaubanduse alal Kodu-Eestis Krenholmi tekstiil-tööstuses. Võitles veltveeblina idarindel. Vahvuse eest sai ta ehitud raudristiga.

Leinavad abikaasa, sugulased ja sõbrad siin ja Kanadas ning õde ja sugulased kodumaal.

Siit ja sealt

Cristofer Columbus jäi vähetuntud isikuks kogu oma eluaja. Temast ei valmistatud ühtegi portreed. Kõik maalid, mis hiljem on tehtud on puhas fantaasia. Oma avastusretkele minnes ta ei teadnud kuhu ta välja jõuab, kohalejõudes ta ei teadnud kus ta on ja tagasitulles ta ei teadnud kus ta oli käinud.

★

Inglaste arvates inimese teadmised ei ole talletatud ajus vaid südames. Seepärast öeldakse veel praegu „to learn something by heart".

★

Ilus naine on kalliskivi; tark naine on varandus.

★

Hea naine on see, kes näeb oma mehe läbi ja naudib seda vaadet.

★

Õnn on see, kui pojapoeg ütleb, et ta armastab sind rohkem kui oma koera.

★

Edu ei tule mõõta selle järele mida keegi on saavutanud, vaid selle järele milliste raskustega tuli võidelda, et edu saavutada.

Teadaanne pensionäridele

Raamatukogu-, käsitöö-, male- ja bridzhiring alustavad tegevust kolmapäeval, 21. septembril.

Juhatus

Teri ja tungalteri

Kes ise oma prillide eest peab maksma, sellele piisab tavaliselt ühest paarist. Kes need aga ühiskonna kulul saab, sellel peavad olema ühed prillid lugemiseks, teised kaugele nägemiseks ja kolmandad kahe eelmise otsimiseks kui need kadunud on.

★

Meelelahutuse muusikapalu reastatakse nende populaarsuse järjekorras ja erilist tähelepanu omistatakse kümnele parimale nende hulgast. Kui üksluised oleksid metsa helid, kui kuuleksime ainult kümne parimini laulva linnu hääli.

★

Kui töökas on keegi oma suvepuhkuse ajal olnud, see nähtub sellest, kui ühtlaselt tema keha päevitunud on.

★

Heateo kordasaatmine on nagu lõhnaõli piserdamine. Seda pole võimalik teistele osaks saada lasta ilma et osa sellest heategija enese peale ei satuks.

★

Kindaist, nagu pükstestki kõneldakse paaridena. Vahe on ainult selles, et kindaid saab kaotada ka ühe kaupa.

★

Dekolteed peetakse siis liiga sügavaks, kui selle nägemine mehed ohkama, naised sosistama ja imikud lootusrikkalt kilkama paneb.

★

Nagu laplaste käekäik sõltub põtratest, eskimode oma hüljestest, nii on ameeriklaste heaolu lahutamatult seotud lehmadega, kuna ilma nendeta poleks ju kauboisid. Kauboideta ega poleks jutte, filme ega TV kavu nendest ja seega puuduks hulgal inimestel töö ja sissetulek. Ja lõpuks — ilma kauboi-legendideta kaotaks enamik ameeriklastest oma elu mõtte.

★

Sageli on viimane sõna naiste riietuses see, mida tavalises keeles nimetatakse ohkeks.

Noppinud PEDESTRI JAAN

NALJAD

Härra Paabulind saab arstilt absoluutse alkoholikeelu. Ta tohib juua ainult piima. Paari päeva pärast ohkab Paabulind:

„Nüüd on mul klaar, miks imikud nii sageli nutavad."

★

Teade ühes ajalehes:

„Laupäeval kell 5 pärast lõunat referaat koguduse majas teemal „Surma mõistatus. Kus asuvad meie omaksed pärast surma?" — Soodne bussiühendus."

★

Jaamaülema poeg tuleb esimeselt koolipäevalt koju.

„Noh, kuidas koolis oli ka?" pärib isa.

„Lausa sohk ja pettus. Ukse peal silt „I klass" ja sees puupingid."

★

„Mida teeb su tütre kavaler?" küsib üks tõusikuproua teiselt.

„Ta mängib orkestris metsasarve."

„See on aga tore. Siis on ta alati värske õhu käes."

BALTI TANTSU INSTITUUT

Avamine 19. septembril 958 Broadview Ave.

Kursused: Ballett, moodne tants, võimlemine, rahvatants täiskasvanutele, regivärsid ja muu eesti muusika.

Klasse algajatele, edasijõudnutele, poistele, tüdrukutele, meestele ja naistele.

Klasse päris algajatele täiskasvanutele.

Kõik klassid klaveri või muu pillide saatel.

Registreerimine 10. sept. kell 2.30—4.30 p.l.
Stuudio asub Eesti Maja väikeses saalis.
Külastage meid kohvi tassi juures.
Informatsiooniks helistada tel. 222-4395

AERO SAUNA CO
TEADAANNE

Saunaehitajaile on alanud väljamüük.
Iga suurustega elektriahjude hinna saab teada koha peal, 634 Pape Ave. Toronto. Järelpärimine tel. 463-5375
Andke see teada ka oma sõpradele.

AERO SAUNA CO

Pedestri Jaan

KINGITUS

Kümmekond päeva pärast noorproua Hella Ahtma sünnipäevapeol käimist leidis pr. Mari Tervassoo oma kummutilaekast täpselt samasuguse shokoladikarbi, nagu ta oli Hellale sünnipäevaks viinud. Siin pidi Reinu käsi jälle mängus olema, mõtles Mari, sest tema mehel oli kombeks teda aegajalt üllatada pisikingitustega sellisel veidral viisil, et ta need kuhugi kappi või laekasse, kas riiete vahele või taskudesse ära peitis. Tavaliselt olid need aga mõned ehteasjakesed või kosmeetikatooted ja — tõsi küll — ka maiustused, kuid mitte sellises mahukas karbis.

Äkki sähvatas Marile mõte — ega see ometi karp olnud, mille ta pidi pr. Ahtmale viima! Heldus! Ega ta ometi vale karpi Hellale viinud! Erutatult hakkas ta mõlema käega laegastes ringi kobama, kuid juba hakkas köögist kostma laste kõrgendatud hääli, millesse sekkus tuttav bass. Rein oli õhtule jõudnud ja nüüd tuli minna näljaseid rahuldama.

Õhtu möödus ilma et Maril avanenuks võimalus oma perest eralduda oma otsimise jätkamiseks ja nii viis ta oma mure enesega kaasa voodisse. Rein oli juba ammu popsutamas oma õiglase und, kui Mari silmad ikka veel tühjuses ekslesid. Mida enam ta sellele mõtles, seda kindlamaks ta sai, et ta shokoladi asemel oli Hellale viinud kimbu mitmesugust tühjatähja ja fotosid, mida ta oli hoidnud ühes täpselt samasuguses shokoladikarbis. Piinlikkusega mõtles Mari, mis näo Hella teeb karbi sisu nähes. Mis teda aga lausa meeleheitele viis, olid mõned fotod, mis ta Reinuga abiellumise eel oli oma albumitest välja rookinud. Mari ei jõudnud nüüd külalt ära sajatada seda rumalat sentimentaalsust, mis teda oli keelanud neid pilte hävitamast. Neis tema ja Hella tulevase abikaasa noorusliku sõpruse ajast pärinevais fotodes polnud ju midagi, mis päevavalgust kartnuks, välja arvatud vast ehk see veidi vulgaarsevõitu välja kukkunud polaroid, kus ta ühel fraternity peol Herberti põlvel istudes oli Marilyn Monroed järele ahvinud. Herbert, kes sel fotol nii kohmakas ja abitu välja nägi, oli vihanud seda pilti, kuid selle oli Mari ometi nagu tema õrritamiseks tol ajal alles jätnud. Kõik, kellele Mari ja Herbert lähemalt tuttavad olid, teadsid, et nendel kellegi ees silmi maha lüüa tarvis polnud ja sellest peale, kui Mari ellu astus Rein, polnud tema jaoks enam teisi mehi siin maailmas.

Ainult mõte sellele, kuidas Hella need fotod kinkepakist leiab, täitis Mari südame talumatu ängistusega. Ta teadis, et Herbert oli oma eksemplarid juba ammu hävitanud — seda oli Herbert ise kinnitanud. Hella, kelle Herbert oli alles hiljuti noore noorikuna Rootsist kaasa toonud, oli alles esimesi tutvusi siinses seltskonnas soetamas ja ebasündsamat vahendit tema mehe ja Mari noorusaegsete suhete paljastamiseks, kui need pildid, oleks vaevalt keegi osanud leida.

Järgmisel hommikul kohe kui Rein oli tööle läinud, asus Mari oma kappe ja kummuteid pahupidi pöörama hellas lootuses siiski ehk oma pudipadi karpi leida. Kuid mida enam ta soris, seda kindlamaks kujunes temas veendumus, et ta selle oli tõesti shokoladikarbi pähe Hellale sünnipäevakingiks viinud.

Mari, kui teoinimene, ei jäänud ootama, mis saatus talle toob, vaid võttis algatuse oma kätte. Ta helistas Hellale. Tema tänule külalislahkuse eest äsjase sünnipäeva puhul vastas Hella tänuga shokoladi eest, mis talle väga olevat maistnud. See seletus ei rahuldanud Marit: „Nähtavasti on Hella minu karbi kellegi teise poolt toodud kingitusega ära vahetanud ja minu kink seisab endiselt avamata, nagu viivitussüütikuga pomm, mis iga silmapilk võib skandaaliks plahvatada", mõtles Mari, teadmata, et Hella, kui ta tähtnukski, poleks enam saanud pakki avada, sest ta oli Marile luisanud. Tegelikult oli ta selle puutumatult edasi kinkinud pr. Vidrile selle juures kohvil käies. Peagi sai Mari oma silmaga näha, et selline kingituste tsirkuleerimine tema sõbrataridele sugugi võõras polnud. Pr. Ehrenbuschi sünnipäeval tundis ta pereprouale toodud kinkide hulgas ilma vähimagi kahtluseta ära paki, mille ta ise oli pr. Hella Ahtmale kinkinud ja mis nüüd tema hirmsa südamevaevu põhjuseks oli. Selle oli toonud pr. Vidri.

See avastus pani Mari nagu kuumadele sütele istuma. Ta oli valmis jõuga vahele astuma pr. Ehrenbuschi esimesele katsele sellest karbist shokoladi ringi pakkuma hakata. Ta peas keerlesid meeleheitlikud mõtted. Kui varastaks lihtsalt karbi ära. Või lükkaks selle nagu kogemata põrandale ja astuks jalaga peale, vabandaks siis, krahmaks karbi ja lubaks uue asemele tuua.

Kõik jäi muidugi ebareaalseks fantaasiaks, kuid juba järgmisel hommikul kutsus ta pr. Ehrenbuschi koos mõne teise daamiga oma juurde kohvile õrnas lootuses, et ehk suvatseb ka pr. Ehrenbusch, harrastada seda pakkide edasikinkimise sporti ja selleks just tema poolt ringvoolu lastud paki valib. Et see idee sama reaalne oli kui loteriimiljoni võitmine ilma loteriipiletita, see selgus Marile kohe, kui alati-sharmikas pr. Ehrenbusch talle kolm imekaunist roosi oma aiast kaasa tõi.

Õnn oma ringiekslevat karpi tagasi saada näis naeratavat Marile, kui kiriku kohviõhtul pr. Hargvere poolt annetatud shokoladikarp enampakkumisel müügile tuli. Pakendi järele otsustades polnud Maril vähimatki kahtlust, et see tema pudipadi karp oli, mille pr. Hargvere ilmselt pr. Ehrenbuschilt saanud oli. Ja nii juhtuski, et pr. Mari Tervassoo heldus sel õhtul publiku heatahtliku tähelepanu osaliseks sai, kui ta karbi hinna oksjonil nii kõrgeks ajas, et kiriku kassa selle arvel 42 dollari ja 75 sendi võrra rikastus.

Mari võiduröõm oli aga lühike. Kodus pakki avades särasid talle sealt vastu isuäratavad shokoladimaiuspalad. Nii polnud see siiski tema karp — ta oli eksinud. Raske murekoorem langes tagasi Mari õlgadele. Ja paraku pidi ta seda kandma kuni tagasitulekuni suvepuhkuselt, mil ta oma sügismantlit välja rebides riidekaitse kotist, selle soppi ärapeidetud karbis oma kaua tagaotsitud pudipadi karbi ära tundis — pildid sees ja puha!

Selle üleliigse shokoládikarbi, mille Mari kummuti laekast oli leidnud, oli sinna sokutanud siiski see vana võrukael, Rein.

INGA-PIA KORJUS A.R.C.T.
KLAVERI JA TEOORIA TUNNID

ETTEVALMISTAMINE KONSERVATOORIUMI EKSAMITEKS.

Õppestuudio: 60 Athlone Rd. (O'Connor—Greenwood), **tel. 425-0742 ja 423-8195**

Pakid Balti riikidesse ja Venemaale

Meie saadame riide- ja jalanõudepakke kuni 19¾ naela netto. Kõik on täielikult kindlustatud. Suur valik kaupu meie äris.

Äri lahtioleku ajad: esmaspäevast—reedeni kl. 9 hom.—kl. 7 õhtul. Laupäeval kl. 9 hom.—kl. 5 p.l. KESKNÄDALATEL suletud.

BALTIC EXPORTING CO.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2N5 — Tel. 531-3098